

Capitolul II ASIGURAREA SECURITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE

Produsul Intern Brut în 9 luni ale anului 2011 a însumat 60,5 mild. lei, majorându-se față de aceeași perioadă a anului 2010 cu 6,7% (în prețuri comparabile). Majorarea PIB-ului a fost condiționată de restabilirea cererii externe la bunurile industriale fabricate în Moldova și celei interne din contul consumului final. În rezultat, structura PIB a suferit unele schimbări, manifestate prin creșterea ponderii agriculturii cu 1,8 puncte procentuale și cu 0,3 puncte procentuale ponderea industriei, comparativ cu perioada similară a anului trecut.

Volumul exporturilor a crescut cu 51,6% pe parcursul a 10 luni ale anului 2011, comparativ cu perioada similară a anului 2010.

Pe parcursul primelor 10 luni ale anului 2011 a fost înregistrată creșterea volumului importurilor de mașini și echipamente pentru transport, ponderea cărora s-a majorat de la 20,7% la 22,5%, și de combustibili minerali, lubrifianți și materiale diverse – de la 20,1% la 21,5%. Aceasta denotă faptul că sectorul industrial este în continuă expansiune.

Fluxul investițiilor străine directe în economia națională a crescut cu 36,4% pe parcursul a 9 luni ale anului trecut în raport cu aceeași perioadă în 2010, însumând 206,7 mil. USD în valoare netă.

Volumul producției industriale în ianuarie - octombrie 2011 a înregistrat o creștere de 9,4% față de ianuarie-octombrie 2010. Creșterea a fost determinată de sporirea volumului producției industriei prelucrătoare – cu 11,4% și industriei extractive cu 15,9% .

Producția agricolă în toate categoriile de gospodării, în 9 luni 2011 a înregistrat o creștere de 3,7% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului 2010. Majorarea producției agricole a fost influențată de creșterea producției vegetale și animaliere cu 4,4% și 2,3%, respectiv.

Cîștigul salarial mediu lunar brut al unui lucrător din economia națională în luna noiembrie 2011 a constituit 3231 lei și s-a majorat cu 9,8 % față de luna noiembrie 2010 și cu 2,2% față de luna precedentă. Valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 octombrie 2011 a constituit 873,9 lei și s-a majorat cu 8% față de aceeași perioadă a anului precedent în termeni nominali, iar în termeni reali s-a micșorat cu 0,8%.

La oficiile forței de muncă în ianuarie-noiembrie 2011 au fost înregistrați circa 61,2 mii șomeri, în scădere cu 18,4% față de perioada similară a anului precedent. Numărul șomerilor, estimat conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii, în trimestrul III 2011 a fost de 71 mii persoane, fiind cu 14,4 mii mai mic față de trimestrul III al anului 2010. Rata șomajului la nivel de țară a fost de 5,3%, fiind mai scăzută cu 1,2 p.p.

Pe parcursul anului 2011, Ministerul Economiei a continuat consolidarea sectorului IMM prin intermediul unui spectru vast de instrumente menite să faciliteze dezvoltarea și accesul la finanțare a acestora. Printre acestea:

Fondul de Garantare a Creditelor (FGC), pentru capitalizarea căruia din bugetul de stat a fost transferată suma de 8,50 mil. lei, iar la sfârșitul anului 2011 mărimea acestuia a constituit 15,28 mil. lei. Soldul garanțiilor active eliberate din FGC reprezintă 38 garanții, în valoare totală de 9,5 mil. lei, care au permis debursarea creditelor în sumă de 24,9 mil. lei. Garanțiile respective asigură în medie o proporție de 38% a creditelor bancare, suma garanțiilor variind de la 50 mii lei până la 700 mii lei.

Programul-pilot de Atragere a Remitențelor în Economie - PARE 1+1 are scopul de a mobiliza resursele umane și financiare ale lucrătorilor migranți moldoveni pentru stimularea înființării și dezvoltării IMM. Pe parcursul anului trecut au fost înregistrate 278 cereri de participare la Program;

au fost semnate 73 de contracte de finanțare nerambursabilă „PARE 1+1”, investiția totală constituind 35,45 mil. lei, inclusiv din resurse proprii ale fondatorilor – 22,3 mil. lei, iar porțiunea de grant PARE 1+1 reprezentând 13,2 mil. lei. Investițiile din remitențe sunt direcționate în 58 localități ale țării (26 raioane și mun. Chișinău).

Programul de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, finanțat de Guvernul Japoniei și destinat procurării unui vast sortiment de echipament de producere de către întreprinderile micului business din sectorul rural. Până în prezent, au fost semnate cu beneficiarii Programului 174 contracte de leasing, dintre care 132 finalizate cu transmiterea dreptului de proprietate și acordarea grantului, respectiv a fost livrat utilaj în valoare de 204,7 mil. lei.

Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, care are ca scop promovarea culturii antreprenoriale și a performanțelor manageriale ale tinerilor de pe întreg teritoriul Republicii. În cadrul Componentei II „Finanțarea proiectelor investiționale rurale prin acordarea de împrumuturi comerciale rambursabile, cu porțiuni de grant” în 2011 au fost aprobate 41 proiecte în sumă totală de 11,6 mil. lei, inclusiv grant 4,6 mil. lei.

A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 931 din 08.12.2011 cu privire la desfășurarea comerțului cu amănuntul prin care fost aprobat Regulamentul sanitar pentru unitățile comerciale cu profil alimentar.

Bugetul aprobat al ocrotirii sănătății în anul 2011 a fost de 4295,3 mil. lei, ceea ce este cu 298,8 mil. lei mai mult comparativ cu bugetul anului 2010. Cheltuielile publice pentru sănătate raportate la PIB pentru anul 2011 au constituit 5,2%, înregistrând o micșorare cu 0,4 puncte procentuale comparativ cu anul 2010.

Contribuția bugetului de stat în finanțarea sistemului de sănătate pe anul 2011 este de 2554,6 mil. lei ceea ce formează 59,5% din cuantumul surselor financiare alocate ocrotirii sănătății.

Prin Legea nr. 55 din 31.03.2011 au fost aprobate fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2011 în sumă de 3.673.033,7 mii lei, cu 289.565,0 mii lei (8,5%) mai mult față de anul 2010.

Mijloacele bănești alocate din fondul de bază al asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2011 au fost direcționate prioritar către asistența medicală spitalicească și asistența medicală primară. Astfel, proporția de alocare a mijloacelor financiare pe tipuri de asistență medicală din Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (de bază), în valoare totală de 3.486.612,4 mii lei este următoarea:

- asistența medicală spitalicească – 1.779.915,7 mii lei (51,1%);
- asistența medicală primară – 1.045.983,7 mii lei (30,0%);
- asistența medicală urgentă prespitalicească – 306.821,9 mii lei (8,8%);
- asistența medicală specializată de ambulatoriu – 261.495,9 mii lei (7,5%);
- servicii medicale de înaltă performanță – 87.165,3 mii lei (2,5%);
- îngrijiri medicale comunitare, paliative și la domiciliu – 5.229,9 mii lei (0,1%).

În anul curent, comparativ cu anul 2010, din totalul FAOAM, fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală s-a majorat de aprox. 3 ori (55.095,5 mii lei), fondul măsurilor de profilaxie (de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire) – de cca. 6 ori (36.730,3 mii lei) și fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale – de cca. 4 ori (55.095,5 mii lei).

Conform Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2011 nr. 55 din 31.03.2011, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, stabilită în mărime procentuală, a rămas la nivelul anului 2010 - în mărime de 7%, fiind achitată proporțional de angajator și respectiv angajat, câte 3,5% fiecare, iar prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, stabilită pentru persoanele fizice care se asigură în mod individual, constituie 2772,0 lei sau cu 294,0 lei mai mult față de anul 2010.

În semestrul II, 2011 a fost elaborat proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2012, cu suma de 3.982.197,4 mii lei la partea de venituri, adică cu 309.163,7 mii lei (8,4%) mai mult față de anul 2011. Proiectul nominalizat a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887 din 28.11.2011 pentru aprobarea proiectului legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2012.

Pentru includerea în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală a cetățenilor Republicii Moldova, domiciliați în localitățile din zona de securitate, care sînt asigurați din contul statului, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1004 din 26 decembrie 2011 „Privind completarea Hotărîrii Guvernului nr.906 din 24 septembrie 2010”. Actul normativ menționat stabilește că cetățenii Republicii Moldova domiciliați în localitățile limitrofe frontierei administrative, inclusiv localitățile Molovata Nouă, Cocieri, Corjova, Coșnița, Doroțcaia, Pîrîta, Pohrebea, Vasilevca din raionul Dubăsari, pot beneficia de polițe de asigurare obligatorie de asistență medicală în urma adresării la comisiile create în anul 2010 de către Agenția teritorială Bender a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în comun cu autoritățile publice locale, în s.Varnița, r-1 Anenii Noi, s. Coșnița, r-1 Dubăsari și or.Rezina pentru deservirea cetățenilor Republicii Moldova domiciliați în localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

În vederea acordării asistenței medicale și eliberării medicamentelor compensate persoanelor incluse în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2011, au fost contractate 219 instituții medicale și 207 farmacii (anul 2009 - 165 instituții medicale și 155 farmacii; anul 2010 - 192 instituții medicale și 192 farmacii).

A fost adoptată Legea nr. 56 din 09.06.2011 prin care au fost operate modificări în Legea nr.102-XV privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Conform modificărilor operate, persoanele cu dizabilități, cărora, în baza concluziilor Consiliului de expertiză medicală a vitalității, li se recomandă încadrarea în cîmpul muncii, au aceleași drepturi la plasarea în cîmpul muncii ca și celelalte categorii de populație (pînă în prezent de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă au fost luați la evidență cu statut de șomer doar invalizii de gradul III).

Începînd cu 1 ianuarie 2012 vor fi majorate statele de personal a agențiilor pentru ocuparea forței de muncă cu 43 de unități.

Capitolul III

PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII ȘI PREVENIREA BOLILOR

Pe parcursul smestrului II al anului 2011 s-au organizat și desfășurat campanii de informare, educație, comunicare privind promovarea sănătății și educație pentru sănătate în cadrul Zilelor Mondiale: fără tutun și de luptă împotriva drogurilor - 31 mai și 26 iunie, de prevenire a suicidului – 10 septembrie, a Inimii – 29 septembrie, de profilaxie a rabiei – 28 septembrie, de profilaxie a bolilor de ochi – 13 octombrie, a sănătății mintale –10 octombrie, de profilaxie și combatere a diabetului – 14 noiembrie, în memoria victimelor accidentelor rutiere – 20 noiembrie, de profilaxie a maladiei cronice obstructive a plămînilor – 16 noiembrie, de combatere a infecției HIV/SIDA – 1 decembrie.

S-au organizat activități de promovare a modului sănătos de viață în cadrul lunilor și săptămînilor de promovare a cunoștințelor medico-igienice privind profilaxia infecțiilor cu transmitere sexuală, HIV/SIDA, alcoolismului și narcomaniei – luna noiembrie, săptămîinii “Anticancer” –iunie, săptămîinii Mondiale de promovare a alimentației la sân – august, luna de promovare a cunoștințelor medico-igienice în profilaxia HIV/SIDA, ITS, alcoolismului și narcomaniei-noiembrie.

În scopul promovării proiectului Programului Național privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016 s-a desfășurat Masa Rotundă dedicată Zilei Mondiale fără Tutun, unde au fost examinate informații privind „Epidemia consumului de tutun în Republica Moldova și proiectul Planului național de acțiuni privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016” , „Politica fiscală și vamală în domeniul

controlului tutunului”, „Aspecte privind implementarea culturilor agricole alternative tutunului în Republica Moldova”.

Au fost organizate 842 de seminare privind „școala mamei”, 642 – „școala gravidelor”, 228 - „Școala tinerilor în surăței”, 184 - „școala tatălui” și altele – 71, în care au fost instruite 103233 persoane privind sănătatea reproductivă, metodele de contracepție, alimentația, îngrijirea nou-născuților, etc.

Pe parcursul 9 luni 2011 au fost organizate 2976 seminare de instruire a cadrelor medicale și nemedicale, elaborate 1642 materiale informativ-metodice în diferite probleme a sănătății publice. Lucrătorii medicali au participat la 686 emisiuni difuzate la posturile de radio, la 680 emisiuni, reportaje televizate. Lucrătorii medicali au publicat 1593 materiale în presă, au prezentat 63497 prelegeri și 1144216 convorbiri în grup, au elaborat 9519 buletine sanitare.

În realizarea prevederilor Programului național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015 există dificultăți financiare, care nu permit, la moment, să fie realizate unele măsuri prevăzute în diferite aspecte de educație pentru sănătate și promovarea sănătății. Astfel, unele activități sunt acoperite din surse extrabugetare, iar la nivel de Autorități Publice Locale acestea rămân a fi declarative, fără asigurare financiară.

La momentul actual, Ministerul Tineretului și Sportului a definitivat și înaintat spre aprobare Guvernului Regulamentul-Cadru al Centrului de tineret și Standardele de calitate pentru serviciile prestate de Centrele de tineret, care, în cadrul anexei nr.2 include pct.6: Serviciul „Educație pentru Sănătate”, ce presupune că Centrul asigură educația non-formală pe probleme de sănătate, prin difuzare de materiale informative, organizare de sesiuni de informare și de grupuri de suport pentru anumite categorii de tineri aflați în situații de risc: tineri consumatori de substanțe psihoactive (tutun, alcool și droguri), mame minore, solitare, victime ale traficului/abuzului sexual.

În semestrul II al anului 2011, au fost desfășurate circa 200 cantonamente și competiții sportive. La fel, Ministerul Tineretului și Sportului a contribuit la realizarea aproximativ a 10 proiecte în domeniul educației non-formale. Unul din cele mai importante a fost realizat în parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Tineri din Soroca „Dacia”, ce a presupus promovarea Campaniei de informare referitor la problema HIV-SIDA precum și organizarea Forumului național „Rolul și oportunitățile organizațiilor de tineret și studențești în prevenirea HIV/SIDA”.

Pentru promovarea modului sănătos de viață au fost realizate un șir de acțiuni ca: Maraton-concert în susținerea Campaniei și promovarea modului sănătos de viață cu participarea ONG-urilor din domeniul sănătății, instituțiilor publice, mass-media, și a tinerilor (16-35 ani); Concurs în susținerea adoptării unui stil de viață activ (mișcare fizică în aer liber) cu participarea populației active din Chișinău, Cahul și Bălți; FlashMob în susținerea examenului profilactic general la medicul de familie cu participarea medicilor de familie din cadrul IMSP-urilor din Chișinău, Cahul, Bălți, și pacienții lor; Concurs în susținerea și menținerea salubrității mediului înconjurător cu participarea populația urbană din Chișinău, Cahul și Bălți; Elaborarea spoturilor sociale „Campania de comunicare și sensibilizare „Promovarea modului sănătos de viață. Ediția 2011” și difuzarea prin intermediul posturilor TV ca: Moldova 1, Publica TV și Radio ca: Radio Moldova, Radio Arena, Vocea Basarabiei, Jurnal FM, Radio 21, Radio Sport, Radio Europa Plus; Plasarea machetelor în publicații periodice ca: Adevărul, Săptămîna, Komersant, ziare regionale în limba română dublate în rusă ca: Unghiul, Gazeta de Sud, Observatorul de Nord, Cuvîntul Liber, Cuvîntul, Ecoul Nostru, Est Curier, Glia Drochiană, Ora Locală, Expresul, Nord Info, Cahul Expres; Elaborarea materialelor informaționale și didactice, organizarea instruirilor tematice pentru elevi din regiunea Chișinău, Bălți, Cahul și distribuirea broșurilor ca: „Somnul - element de bază pentru sănătate”, „Igiena personală”, „Alimentația sănătoasă”, „Activitatea fizică”, „Controlează-ți stresul”, „Efectele negative ale fumatului și alcoolului”, „Efectele negative ale narcomaniei” Elaborarea materialelor informaționale didactice tematice și distribuirea pentru medici și pedagogi: „Spune da pentru sănătatea ta”,

„Reducerea stresului”, Combaterea consumului de tutun”, „Implicațiile consumului de alcool”, „Alimentația sănătoasă”, „Activitatea fizică”; Plasarea spoturilor scurte pe LED ecrane, a materialelor promoționale și ilustrativ-informative pe panouri stradale cu dimensiunea 6x3 metri în mai multe regiuni ca: Chișinău-4, Bălți-1, Cahul-1, Ungheni-1, Soroca-1, Taraclia-1, Comrat-1, Drochia-1, Căușeni-1, Hîncești-1, Orhei-1.

Capitolul IV

ASIGURAREA UNUI ÎNCEPUT SĂNĂTOS ÎN VIAȚĂ

Un rol important pentru sistemul de sănătate este sporirea accesului, calității și securității sporite a serviciilor medicale acordate femeii și copiilor. Pentru îmbunătățirea sănătății materne, angajament motivat în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, pe parcursul anului 2011 au fost întreprinse măsuri pentru consolidarea eforturilor în asigurarea unei maternități sigure, și anume:

Dezvoltarea implementării Anchetei Confidențiale de analiză a cazurilor de deces matern și a cazurilor de proximitate de deces matern. Pe parcursul anului de către instituțiile medicale au fost puse în discuție 32 cazuri de proximități de deces matern, cu determinarea factorilor determinanți în conduita obstetricală pentru îmbunătățirea procesului de acordare a asistenței medicale gravidelor, lăuzelor și parturientelor.

Dezvoltarea managementului tehnologiilor medicale și a telemedicinii în perinatologie. Pe parcursul anului a continuat consultarea cazurilor grave neonatale și obstetricale din trei Centre Perinatale de nivelul II (Spitalul Clinic Municipal Nr.1 Chișinău, Spitalul Clinic Municipal Bălți și Spitalul Raional Cahul) prin Telemedicină cu Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, fiind plasate pe platforma iPath 197, dintre care 9 obstetricale și 188 neonatale, la care au fost plasate 211 comentarii.

A fost elaborat Conceptul de creare a Centrului de simulare în obstetrică și neonatologie în Republica Moldova, pentru fortificarea procesului de instruire a specialiștilor în acordarea asistenței medicale în echipă în stări critice.

Pentru îmbunătățirea utilizării îngrijirilor pentru mamă și copil la 26 septembrie 2011 a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Ministerul Sănătății cu privire la Proiectul moldo-elvețian: Modernizarea sistemului de perinatologie în Moldova, faza a III – a, care va permite de a asigura un standard adecvat de îngrijire medicală în Centrele Perinatale de toate nivelurile, dezvoltând capacitățile instituțiilor, consolidând profesionalismul, colectînd dovezi pentru dezvoltarea politicilor în eficientizarea serviciului obstetrical spitalicesc și ajustarea acestuia la necesitățile reale, cît și asigurarea cu echipamente medicale a maternităților în dependență de nivelul de referință.

Luînd în considerație, că mortalitatea maternă rămîne a fi unul din indicatorii de bază a sistemului de sănătate, care caracterizează atît aspectele medico-organizatorice, cît și cele social-economice, iar cauzele mortalității materne fiind adesea (50%) condiționate de fonul premorbid existent, pe parcursul anului 2011, au fost elaborate Normele de reglementare a activității cabinetului de examinări profilactice ginecologice, care conțin:

- Profesiograma medicului obstetrician-ginecolog;
- Profesiograma asistentului medical;
- Mecanismul de efectuare a screening-ului clinic și instrumental;
- Mecanismul de interacțiune dintre cabinetul de examinări profilactice ginecologice, asistența medicală primară, asistența medicală specializată;
- Documentația medicală în cabinetul de examinări profilactice;
- Normele minime de dotare a cabinetului de examinări profilactice ginecologice.

Concomitent, au fost organizate seminare de instruire cu tematica: „Sporirea calificării profesionale a medicilor în domeniul profilaxiei cancerului de col uterin și a necesității vaccinării cu

vaccinul Human Papiloma Virus” (ianuarie, octombrie, noiembrie 2011), în cadrul cărora au fost instruite 160 lucrători medicali din cadrul asistenței medicale primare.

În scopul asigurării dreptului femeii la sănătatea reproducerii, precum și acordării serviciilor calitative și accesibile de întrerupere electivă a cursului sarcinii, în scopul asigurării unui standard de calitate a actului medical, prin ordinul Ministerului Sănătății (MS) nr. 482 din 14.06.2011 au fost aprobate Standardele pentru efectuarea întreruperii sarcinii în condiții de siguranță.

La data de 27 iunie 2011 a fost organizată masa rotundă cu genericul: „Abordarea strategică de ameliorare a aspectelor de politici, calitate și acces al serviciilor de întrerupere a sarcinii în Republica Moldova, extinderea modelului de îngrijire comprehensivă în avort”, cu participarea experților internaționali, unde a fost pusă în discuție extinderea la scară națională a intervențiilor de succes în domeniul avortului sigur în contextul Strategiei Naționale în Sănătatea Reproducerii pentru anii 2005-2015.

Pentru efectuarea unei analize ample cu elucidarea problemelor existente, cât și determinarea intervențiilor necesare în micșorarea mortalității materne, în luna noiembrie 2011 la ședința Colegiului Ministerului Sănătății a fost pusă în discuție chestiunea „Cu privire la situația actuală privind mortalitatea maternă și măsuri de îmbunătățire a asistenței medicale acordate femeilor gravide, parturientelor și lăuzelor”. În rezultat a fost elaborat ordinul MS nr. 987 din 20.12.2011 „Cu privire la realizarea Hotărârii Colegiului nr.8/1 din 01.12.2011 „Cu privire la situația actuală privind mortalitatea maternă și măsuri de îmbunătățire a asistenței medicale acordate femeilor gravide, parturientelor și lăuzelor”.

În scopul asigurării asistenței medicale calitative și accesibile nou – născuților și copiilor pe parcursul anului 2011 în cadrul Serviciului republican de diagnostic și supraveghere a nou-născutului din Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului au fost examinați primar 168 copii, și în prezent se află total în serviciul respectiv 1052 copii cu vârsta pînă la vârsta de 2 ani. În scopul diagnosticării și supravegherii neonatale a copiilor cu greutate mică, inclusiv extrem de mică la naștere.

În scopul realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013), aprobate prin Legea nr.169 din 09.07.2010 pentru aprobarea Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013) a fost elaborat proiectul Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de Intervenție Timpurie pentru Copii, care necesită definitivare și aprobare de către Guvern.

În scopul îmbunătățirii politicilor naționale în organizarea, finanțarea și acordarea serviciilor pediatrice de urgență și de terapie intensivă, care vor contribui la creșterea șanselor de supraviețuire ale copiilor și reducerea deceselor prevenibile în rândul copiilor, la data de 1 februarie 2011 a fost semnat Memorandum de Înțelegere între Ministerul Sănătății și Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la proiectul moldo-elvețian: Regionalizarea serviciilor pediatrice de urgență și terapie intensivă, faza a II- a (pînă la 31.10.2013).

În acest sens pe parcursul anului curent:

- s-au petrecut achizițiile publice pentru procurarea echipamentelor medicale, în sumă de circa 1 600 000 Franci Elvețieni;
- a fost elaborată lista finală a algoritmilor în acordarea asistenței medicale de urgență în cadrul proiectului REPEMOL – total 58 algoritmi;
- a fost desfășurat studiul satisfacției pacientului cu completarea a 284 chestionare în Secția primire Urgentă și 176 chestionare în Secțiile de terapie intensivă;
- au fost instruite 103 cadre medicale în Suport Vital Avansat Pediatric (52 medici și 51 asistente medicale).

În anul 2011 a fost aplicat prin ordinul comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.121/237 din 18.02.2011 „Cu privire la realizarea Hotărârii Guvernului

nr.1182 din 22 decembrie 2010” mecanismul de colaborare intersectorială în domeniul medico-social în vederea prevenirii și reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de până la 5 ani la domiciliu. În perioada 25 martie – 1 aprilie 2011 s-a desfășurat lansarea la nivel național a mecanismului de colaborare intersectorială cu participarea lucrătorilor medicali, lucrătorilor sociali și a autorităților administrației publice locale.

Cu suportul UNICEF și FOUNDATION LUMOS mecanismul a fost pilotat în anul curent în 4 raioane (Ialoveni, Florești, Orhei, Leova). Au fost desfășurate 28 cursuri de instruire privind aplicarea mecanismului pentru lucrătorii medicali și asistenții sociali din raioanele respective. În prezent, în toate 37 teritorii administrative au fost elaborate Planuri locale de implementare a mecanismului intersectorial.

Pe parcursul anului curent au fost întreprinse măsuri în fortificarea serviciului pediatic specializat. Astfel, în scopul asigurării condițiilor optime pentru îngrijirea și tratamentul copiilor cu mucoviscidoză din Republica Moldova, în cadrul Institutului de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, a fost creat Centrul de fibroză chistică și aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a acestuia prin ordinul MS nr.529 din 29.06.2011 „Cu privire la organizarea activității Centrului de fibroză chistică”.

Reieșind din interesul superior al copilului, pe parcursul anului 2011 a fost elaborat proiectul de Hotărâre de Guvern ce ține de aspectul medical în procesul de adopție.

În acest context, în lista bolilor care servesc drept contraindicații medicale pentru persoanele care intenționează să adopte copii, infecția HIV/SIDA este exclusă.

Capitolul V **SĂNĂTATEA TINEREI GENERAȚII**

La ședința lărgită a Comitetului de coordonare a procesului de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor din 19 aprilie 2011 a fost aprobat *Cadrul conceptual de extindere a Serviciilor de Sănătate Prietenoase Tinerilor*, iar la data de 26 septembrie 2011 a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Ministerul Sănătății cu privire la *Proiectul moldo-elvețian: Generația sănătoasă* (servicii de sănătate prietenoase tinerilor în Moldova).

În acest context, prin *ordinul MS nr.956 din 13.12.2011 „Privind extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor la nivel național”*, la nivelul asistenței medicale primare, începând cu 1 ianuarie 2012 vor fi create Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor, care vor fi finanțate din Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Cu suportul Organizației Mondiale a Sănătății, pe parcursul anului 2011 au continuat activitățile ce țin de reglementarea *serviciilor de sănătate în școli*.

Astfel, în perioada 1 – 3 martie 2011 și 12 – 13 iulie 2011 au fost organizate și desfășurate ateliere de lucru la care s-a pus în discuție un *set de proiecte de documente ce reglementează serviciile de sănătate în școli*. La atelierul de lucru au participat colaboratorii Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, lucrători medicali din școli, elevi, ș.a.

În acest context, continuă perfectarea și definitivarea proiectelor de documente inițiate, și anume: standardele de calitate a serviciilor de sănătate în școli, competențele și fișa de post a lucrătorului medical din școală, etc.

În perioada de referință au fost organizate activități de promovare a modului sănătos de viață, mese rotunde sub genericul educarea unei familii sănătoase cu participarea adolescenților, inclusiv din localitățile rurale și din grupurile vulnerabile. La aceste evenimente au fost distribuite gratuit adolescenților materiale informative „*Ghidul pentru o călătorie sigură prin adolescență*” în număr de circa 188 mii de exemplare.

În contextul respectării drepturilor omului în domeniul sănătății publice, respectarea vieții private și de familie, de către Ministerul Sănătății a fost elaborat **proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative**, prin care se propune de **a exclude obligativitatea examinării medicale înainte de căsătorie**. Setul de documente a trecut toate etapele de examinare și expertizare, și în prezent sunt prezentate Guvernului pentru aprobare.

Ministerul Tineretului și Sportului a susținut desfășurarea școlilor de vară pentru instruirea echipelor locale de educatori de la egal la egal și coordonatorii adulți „Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA”. În perioada 9 august – 06 septembrie 2011 au fost organizate 5 școli de vară în 3 raioane implicate în proiect – Taraclia, Nisporeni, Cantemir și UTA Găgăuzia, în cadrul cărora au fost instruiți circa 500 educatori de la egal la egal.

În republică activează circa 2000 de educatori „de la egal la egal” înzestrați cu cunoștințe în domeniul promovării modului sănătos de viață și a profilaxiei HIV/SIDA (căi de infecție, modalități de prevenire), deprinderi de transmitere a informației și planificare a activităților cu semenii lor, cu o atitudine tolerantă față de persoanele afectate. Beneficiari ai activităților educatorilor „de la egal la egal” au fost 137255 de tineri.

A fost elaborat un curs de studii cu referire la formarea deprinderilor pentru un mod sănătos de viață și profilaxia HIV/SIDA care a fost aplicat în 4 instituții-pilot: ȘP nr. 1 Cahul, ȘP Florești, ȘP Ștefan Vodă, ȘP Alexandreni, rn. Sîngerei.

În cadrul Centrelor de Resurse pentru Tineret și Centrele de sănătate prietenoase tinerilor au fost organizate: modul sănătos de viață (53 seminare), drepturile tinerilor (170 seminare), prevenirea traficului de ființe umane (52 seminare). În total la activitățile de instruire din cadrul Centrelor de resurse pentru tineri au participat circa 20000 tineri.

În septembrie-octombrie 2011 s-a desfășurat Turneul Republican de Fotbal "Cupa Guvernului", ediția a VI-a, rezervat juniorilor cu anul nașterii 1997-98, cu participarea a 24 012 de elevi din 1 504 instituții preuniversitare.

În comun cu Federația Sportului Universitar, în semestrul II a anului 2011 a continuat organizarea și desfășurarea Campionatului Universitar, cu participarea tinerilor din colegii și universități (circa 2 500 de persoane) la 11 ramuri de sport.

Ministerul Tineretului și Sportului a înaintat spre aprobare în ședință de Guvern Regulamentul-Cadru al Centrului de tineret și Standartele de calitate pentru serviciile prestate de Centrele de tineret, care vor conferi un nivel mai înalt al serviciilor prestate prin intermediul cărora va fi perfecționată și dezvoltată rețeaua de servicii de sănătate prietenoase tinerilor.

În anul școlar 2010-2011 au fost alimentați 100% copiii din clasele primare și circa 43% copii ai claselor V-IX din familii socialmente vulnerabile.

Numărul copiilor neșcolarizați, în perioada de la 15.09.2011 pînă la finele semestrului I, a scăzut de la 173 copii pînă la 57 copii cu vîrsta între 7-16 ani , dintre ei 20 copii- sunt de etnie romă. Abandon școlar la finele semestrului I, s-a înregistrat cu 89 copii, dintre care 9-din clasele I-IV și 80-din clasele V-IX-a. Printre cauzele ce duc la neșcolarizarea și abandonul copiilor prevalează refuzul părinților și elevilor, starea materială precară, vagabondaj, precum și plecarea peste hotare împreună cu părinții.

Capitolul VI **VÎRSTNICI SĂNĂTOȘI ȘI ACTIVI**

La data de 15 septembrie 2011 a fost organizat Seminarul instructiv Republican cu participarea Internațională "Măsurile profilactice pentru o îmbătrînire reușită. Evaluarea Geriatrică standartizată". Ministerul Sănătății a participat la elaborarea raportului privind realizarea prevederilor Strategiei de Implementare Regională a Planului Internațional de Acțiuni de la Madrid privind Îmbătrînirea (MIPAA), semnată de către Republica Moldova în cadrul Conferinței de la Berlin din anul 2002.

În scopul perfecționării și asigurării calității asistenței medicale geriatrice prestate populației vârstnice, promovării și implementării tehnologiilor moderne de diagnostic și tratament geriatrie în conformitate cu ordinele MS nr. 41 din 20.01.11 și nr. 1026 din 30.12.2011 „Cu privire la aprobarea Nomenclatorului instituțiilor medico-sanitare spitalicești” în cadrul Spitalului Clinic municipal nr. 4 au fost instituite 50 paturi geriatrie. La moment activează următoarele servicii sociale la nivel comunitar:

Serviciul de îngrijire socială la domiciliu. În primele 9 luni ale anului 2011 de servicii de îngrijire socială la domiciliu au beneficiat 25239 persoane, aceste servicii fiind prestate de 2459 lucrători sociali.

Serviciu de alimentare în cantinele de ajutor social. În perioada raportată în republică funcționează 126 cantine de ajutor social, care au deservit 11610 persoane vârstnice și cu dizabilități, familii cu copii în situații de risc.

Serviciul asistență socială comunitară. La 01.10.2011 în republică erau angajați și activau în primărie 1145 de asistenți sociali.

Serviciile sociale specializate. Actualmente, este în proces continuu crearea și dezvoltarea serviciilor sociale comunitare alternative serviciilor sociale rezidențiale. În colaborarea Fondului de Investiții Sociale din Moldova cu Administrația Publică Locală este în derulare procesul de deschidere a 29 de Centre Comunitare Multifuncționale.

La 01.10.2011 în republică activau 33 centre de zi (2102 beneficiari), 11 centre de plasament (216 beneficiari), 30 centre mixte (1008 beneficiari), 7 centre de reabilitare socio-medicală (428 beneficiari), 30 aziluri (825 beneficiari), 3 servicii de îngrijire/plasament (156 beneficiari). În total 114 instituții sociale.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei are în subordinea sa două Centre republicane de recuperare/reabilitare pentru invalizi și pensionari. Perioada de reabilitare medicală pentru o persoană include 21 de zile calendaristice.

Numărul de beneficiari de tratament balneo-sanatorial deserviți de către ambele centre în a doua jumătate a anului 2011 este de 3844 persoane titulare de drept, fiecare Centru având o capacitate de 260 paturi.

Capitolul VII

CONTROLUL BOLILOR CRONICE NECONTAGIOASE

În scopul asigurării accesului pacienților cu diabet zaharat la tratament costisitor cu preparate antidiabetice din surse bugetare centralizate întru realizarea în cadrul Spitalului Clinic Republican a fost creată Comisia de selectare a pacienților cu diabet zaharat, pentru tratament cu preparate antidiabetice costisitoare. (Ordinul MS nr. 99 din 15.02.11 „Cu privire la organizarea tratamentului costisitor în cadrul Spitalului Clinic Republican).

Prin Hotărârea Guvernului nr. 549 din 21 iulie 2011 a fost aprobat Programului național de profilaxie și combatere a diabetului zaharat pentru anii 2011-2015.

A fost aprobat Ordinul MS nr. 252 din 29.04.2011 „Cu privire la intensificarea activităților profilactice în asistența medicală primară” cu modificările ulterioare prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 743 din 04.10.2011.

Întru executarea prevederilor Obiectivului 3 al Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013) prin ordinul comun a Ministerului Sănătății și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familie nr. 137/241 din 24.02.2011 au fost instituite grupuri de lucru care au inițiat elaborarea metodologiei de determinare a dizabilității la copii și la persoane adulte, ghidului de aplicare a metodologiei, mecanismelor de determinare a necesităților și recomandărilor de orientare, formare și reabilitare profesională, încadrate în câmpul muncii, instrucțiuni de determinare a dizabilității.

În scopul reducerii riscurilor de îmbolnăvire și efectuarea screening-ului privind unele maladii cu impact social deosebit în anul 2011 au fost realizate următoarele proiecte:

1. Screening-ul complex clinic-instrumental pentru depistarea proceselor precanceroase și a cancerului glandei mamare a femeilor de vîrsta 50-69 ani în:
 - a) r-n Florești, la data de 28.12.2011 au fost investigate 2693 femei;
 - b) r-n Anenii Noi, la data de 28.12.2011 au fost investigate 4170 femei.
2. Organizarea și efectuarea screening-ului complex clinico-instrumental pentru depistarea proceselor precanceroase și a cancerului colului uterin la femei cu vîrsta cuprinsă între 25-59 ani în:
 - a) r-n Fălești, la data de 28.12.2011 au fost investigate 2561 femei;
 - b) r-n Strășeni, la data de 28.12.2011 au fost investigate 8645 femei;
 - c) r-n Cahul, la data de 28.12.2011 au fost investigate 6208 femei.

Capitolul VIII

UN MEDIU SALUBRU PENTRU O SĂNĂTATE MAI BUNĂ

În scopul sporirii accesului populației la surse sigure de apă potabilă și la canalizare au fost întreprinse următoarele:

- a fost monitorizată implementarea a 9 proiecte majore în mărime totală de 121,2 mil. USD și 93,837 mil. Euro. Astfel:

- în cadrul proiectului Național de Aprovizionare cu Apă și Canalizare (credit 13,6 mln. \$ SUA) care are ca scop construcția-reconstrucția sistemelor de apă și canalizare în 19 localități rurale și 3 orașe au fost efectuate lucrări de reabilitare a rețelelor de aprovizionare cu apă în Bălți, Florești, Cahul, Ungheni, pe o lungime totală de 38 km, au fost procurate mașini auto specializate pentru gospodăriile Comunale ale orașelor Bălți, Căușeni, Florești, Ungheni, a fost achiziționat echipament special pentru 9 localități, au fost elaborate proiecte tehnice pentru 7 localități rurale, au fost reabilitate rețelele de aprovizionare cu apă în localitățile Sărata Nouă, Văleni, Beștemac, Pîrîta;
 - a fost lansat Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă finanțat de către BERD/BEI/NIF în valoare de 30 mln euro, care prevede reabilitarea sistemelor de apă și canalizare în 36 localități din 6 raioane (Florești, Soroca, Orhei, Hîncești, Leova, Ceadrî-Lunga);
 - au continuat implementarea proiectelor de aprovizionare cu apă potabilă a or. Nisporeni (finanțat de ADA), a or. Ceadrî-Lunga (TICA), construcția stației de epurare din Orhei (Comisia Europeană),
 - a continuat implementarea Programului de susținere a Politicilor de sector în domeniul apelor (Matricea de politici) – 45 mln. Euro.
- au fost conectate la sisteme de alimentare cu apă 69915 persoane din spațiul rural și 40067 persoane din spațiul urban;
- au fost conectate la sistemul de canalizare 25868 persoane din spațiul rural și 53980 persoane din spațiul urban;
- în 17 instituții de învățămînt din spațiul rural au fost instalate mini-stații de tratare a apei, iar 34 de instituții au fost conectate la sisteme de canalizare;
- au fost reutilitate 22 de veceuri din spațiul rural;
- au fost amenajate 119 zone de protecție a principalelor surse de apă potabilă;
- a fost înlocuit utilajul de pompare și cel electromecanic la 37 stații de pompare în sistemul de alimentare cu apă și la 11 stații de pompare a apei reziduale.

În domeniul salubrității și amenajării localităților au fost întreprinse următoarele activități:

A fost organizat bilunarul ecologic de salubritate a localităților, în rezultatul desfășurării căruia în localitățile republicii au fost depistate 2022 gunoiști stihionice, dintre care s-a reușit lichidarea a 1250 gunoiști. Suprafața terenurilor salubritate constituie: spații verzi – 515,58 ha, fâșii forestiere de protecție – 97,91 ha, terenuri agricole, pășuni – 8,62 ha, terenuri publice – 23,805 ha și 185 km de străzi, drumuri. Totodată au fost întreprinse măsuri de amenajare a 277 depozite de deșuri menajere solide, cu suprafață de 147,54 ha (Fălești, Florești, Glodeni, Dubăsari ș.a.).

Au fost inventariate depozitele de deșuri în scopul determinării stării lor, modului de gestionare și asigurare a normelor de exploatare. În total au fost inventariate 1868 depozite de deșuri menajere care ocupă o suprafață totală de 1347,07 ha. Din numărul total de depozite, 13 sunt construite conform proiectelor de execuție avizate pozitiv de către Expertiza Ecologică de Stat, 1011 depozite sunt amenajate în lipsa proiectelor de execuție și 844 depozite sunt amplasate contrar cerințelor sanitaro-ecologice. Au fost inspectate 2225 întreprinderi și obiecte, întocmite 2028 procese verbale, în baza cărora au fost aplicate amenziile corespunzătoare.

Pe parcursul anului 2011 au fost elaborate 77 proiecte de legi și acte normative. 36 din ele au fost aprobate /adoptate, dintre care 3 decrete ale Președintelui RM, 3 legi și 30 de Hotărâri de Guvern.

În scopul informării publicului despre calitatea componentelor de mediu au fost întreprinse următoarele:

- din sursele Fondul Ecologic Național s-a susținut editarea a 17 publicații și reviste periodice cu tematică ecologică (Natura, Mediul Ambient ș.a.).
- Au fost întreprinse activități de promovare a politicilor de mediu și implicare a societății cum sunt: Acțiunea – concurs „Cea mai salubră, modernă și amenajată localitate” Bilunarul ecologic de primăvară; Acțiunea – concurs „Rîu curat de la sat la sat” – în cifre și date. Acțiunea Națională de Îverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”; Acțiunea – „Săptămîna Europeană a Mobilității” – „În oraș fără automobilul meu”; Acțiunea „Hai Moldova”- în parteneriat cu societatea civilă.
- a fost elaborat și publicat Anuarul Inspectoratului Ecologic de Stat 2010 „Protecția mediului în Republica Moldova” – a fost repartizat instituțiilor interesate și publicat pe pagina web a Inspectoratului Ecologic de Stat.
- a fost elaborat și publicat Raportul „Starea mediului în Republica Moldova în anii 2007-2010”. Raportul a fost publicat în limbile română, rusă și engleză și a fost prezentat la Conferința Europeană a Miniștrilor de Mediu „Un mediu pentru Europa”, care s-a desfășurat la Astana (Kazakhstan), 20-24 septembrie 2011. Raportul a fost publicat pe pagina web a Ministerului Mediului.
- în perioada de raportare au fost publicate 264 articole, cele mai multe la compartimentul „aer” , „apă”, „deșuri”. S-a participat în realizarea a 204 emisiuni radio, TV și orelor ecologice.
- Serviciul Hidrometeorologic de Stat a emis 3 avertizări cu privire la fenomene meteorologice stihionice (înghețuri în perioada de vegetație); a fost realizată monitorizarea secetei catastrofale declanșate în perioada august-septembrie 2011; au fost emise 5 buletine-alertă cu privire la poluarea excepțională a apelor de suprafață.

În rezultatul negocierilor cu donatorii internaționali pentru implementarea proiectelor de mediu s-au atras respectiv 141, 4 mln. dolari SUA și 33, 9 mln Euro. Aceste mijloace vor fi îndreptate pentru implementarea reformelor în domeniul apă și canalizare, conform activităților stabilite în matricea de politici, pentru reabilitarea sistemelor de apă și canalizare în raionul Nisporeni, pentru dezvoltarea companiilor de apă din 6 raioane ale republicii.

În perioada anului 2011 Consiliul sectorial pentru Coordonare “Mediu, aprovizionare cu apă și canalizare” s-a întrunit în 4 ședințe de lucru.

A fost elaborat proiectul Legii privind substanțele chimice.

În anul 2011 a fost lansat proiectul „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Moldova”, conform căruia în perioada iunie 2011 – mai 2012 vor fi evacuate și distruse cca. 200 tone de pesticide din patru depozite raionale: Grădinița (Căușeni), Clocușna (Ocnița), Ciobalaccia (Cantemir) și parțial Pașcani (Criuleni). Lucrările practice au demarat în noiembrie 2011 și sunt realizate de Compania DECONTA din Republica Cehă, stocurile de pesticide urmând să fie evacuate și incinerate în Germania, la fabricile companiei SAVA. În luna noiembrie 2011, Compania DECONTA a executat lucrări de ambalare și reambalare a stocurilor de pesticide păstrate în depozitul central raional din Clocușna (Ocnița). Au fost ambalate și pregătite pentru transportare peste hotare cca. 40 tone de deșeuri. Evacuarea și distrugerea lor va începe după obținerea autorizațiilor de transport internațional.

A fost lansat proiectul „Colectarea, depozitarea centralizată și distrugerea reactivelor chimice învechite din laboratoarele instituțiilor de învățământ preuniversitar din Republica Moldova”, finanțat din sursele Fondului Ecologic Național. Bugetul proiectului constituie de 3 milioane lei. Lucrările de colectare, sortare, transport și distrugere a deșeurilor respective se realizează de Compania SAVA (Germania), în baza contractului semnat la 4 mai 2011. Pană la moment au fost colectate reactivile din mun. Chișinău (7.85 t) și din 10 raioane (Ialoveni - 1.2 t, Dubăsari – 1 t, Briceni - 2.32 t, Ocnița – 1.6 t, Dondușeni – 0.65 t, Drochia – 2.6 t, Hîncești – 3 t, Orhei – 2.86 t, Edineț – 3.8 t, Soroca – 2.95 t), fiind acumulate cca.30 tone de substanțe chimice și recipienți. Cca. 15 tone au fost selectate, ambalate și pregătite pentru transportare.

A fost lansat proiectul UNDP/KEMI „Integrarea Managementului durabil al substanțelor chimice în procesele de planificare a dezvoltării naționale”, fiind finanțat de Agenția pentru Substanțe Chimice subordonată Ministerului Mediului din Suedia.

Au fost realizate activități de identificare, înregistrare și cartografiere a terenurilor contaminate cu poluanții organici persistenti (POP), în special punându-se accentul pe localitățile unde au fost amplasate depozite de pesticide și alte obiecte similare din fostele gospodării agricole. De asemenea, au fost identificate terenurile contaminate cu bifenili policlorurați (BPC). În urma activităților realizate au fost identificate 1604 terenuri contaminate cu POP, printre care sunt 1588 terenuri contaminate cu pesticide din categoria POP și 16 terenuri contaminate cu BPC. Rezultatele studiului sunt prezentate într-o bază de date și reflectate pe o hartă digitală, accesibile pentru factorii de decizie, experți, publicul larg, și cu posibilitatea de actualizare ulterioară a informației.

Concomitent, în 2011 Ministerul Mediului și-a intensificat colaborarea cu proiectul regional GEF/FAO „Consolidarea capacităților de combatere a pesticidelor inutilizabile în țările din Europa de Est, Caucazul și Asia Centrală” pentru obținerea suportului financiar pentru realizarea cercetărilor detaliate pentru unele înhumări de pesticide identificate.

Actualmente Compania cehă „DECONTA” realizează proiectul „Cercetările și remedierea terenurilor contaminate cu produse petroliere în localitățile Lunga și Marculești din Republica Moldova”, finanțat de către Agenția pentru Dezvoltare din Republica Cehă.

În cadrul Acțiunii ”Un arbore pentru dăinuirea noastră” au fost plantate culturi silvice în fondul forestier pe suprafața de 292,8 ha. S-au efectuat lucrări de sădire a pădurilor pe terenuri degradate pe o suprafață de 130,6 ha. În fișiile forestiere de protecție a traseelor auto au fost plantați 12145 arbori.

În domeniul transportului terestru. În prezent pe teritoriul Republicii Moldova sunt autorizate 58 de stații, care sunt dotate cu utilajul necesar pentru verificarea emisiilor poluante a unităților de transport, precum și a nivelului de zgomot produs de acestea. De către agenții transportatori au fost procurate 372 și 24 unități de transport care corespund normelor EURO V și IV, respectiv. Aceste autovehicule din punct de vedere al poluării mediului ambiant sunt pure și practic nu poluează mediul. Pentru anul 2012 au fost repartizate agenților transportatori, care efectuează

transporturi internaționale 1690 autorizații CEMT, ceea ce dă dovadă despre îmbunătățirea parcului de autovehicule din țară.

În domeniul infrastructurii drumurilor pe parcursul semestrului II al anului 2011 au fost executate lucrări destinate asigurării securității circulației rutiere pe drumurile publice în volum de 34484,56 mii lei. Pe toate drumurile naționale și majoritatea drumurilor locale au fost executate lucrările de reparație curentă.

Pentru îmbunătățirea condițiilor de deplasare și orientării participanților la trafic au fost instalate 14161 indicatoare rutiere, inclusiv 261 indicatoare de tip „consola”.

În scopul îmbunătățirii zonelor de protecție a drumurilor publice au fost plantați 8820 puiți de nuc, au fost efectuate lucrări de întreținere a spațiilor verzi. Au fost instalate și amenajate 77 pavilioane de așteptare pentru pasageri.

A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.603 din 11 august 2011 „Privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă”.

Totodată, a fost remis Guvernului pentru aprobare proiectul de Hotărâre a Guvernului „Privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile”, care are drept scop transpunerea Directivei Consiliului 57/92/CEE din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile (a opta directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE).

Actualmente, urmează a fi remis Guvernului pentru aprobare proiectul de Hotărâre a Guvernului „Privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă”, care are drept scop transpunerea Directivei Consiliului 2009/148/CEE din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă.

La fel, a fost remis pentru coordonare Ministerului Justiției și Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției proiectul de Hotărâre a Guvernului „Privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenții biologici la locul de muncă”.

Capitolul IX

ALIMENTAREA RAȚIONALĂ ȘI ACTIVITATEA FIZICĂ SPORITĂ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) a elaborat Strategia în domeniul Siguranței Alimentelor pentru anii 2011- 2015, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 747 din 03 octombrie 2011.

În prezent MAIA definitivează proiectul de lege cu privire la stabilirea principiilor și cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor și de instituire a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, autoritate unică responsabilă de siguranța alimentelor.

MAIA a elaborat proiectul de lege pentru completarea Legii nr. 1100-XIV din 30 iunie 2000 „Cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice”. Proiectul prevede introducerea în prevederile Legii fabricarea și circulația berii ca producție alcoolică pe motiv, că în prezent fabricarea și circulația berii nu este reglementată de lege și, respectiv, favorizează consumul excesiv a berii de către minori care duce la consecințe grave pentru sănătatea generației tinere din Republica Moldova. Proiectul nominalizat a fost înaintat spre avizare, începând cu anul 2000, însă la fiecare ședință al Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzători, este respins din cauza unor interese comerciale ale producătorilor de bere.

MAIA a elaborat proiectul de lege pentru modificarea Codului Penal și Codului Contravențional privind înăsprirea sancțiunilor pentru comercializarea ilicită al alcoolului etilic și a producției alcoolice, precum și a producției contrafăcute (falsificate), care poate dăuna sănătății consumatorilor, care va fi remis ministerelor pentru avizare.

Urmare a ședinței de lucru din 05.08.2011, s-a decis interzicerea utilizării ambalajului din materiale plastice pentru ambalarea băuturilor alcoolice tari.

Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice a efectuat, în perioada 24-26 octombrie 2011, 10 controale la întreprinderile producătoare de producție alcoolică tare, care utilizează ambalajele PET și PTFT. Întreprinderilor (SRL „Zernoff”, „Euro-Alco” SRL, SRL „Osiris-Com”, SRL „Renaissance-Perfect”, SRL „Cascadvin”, SRL „Bojo-Vin”, SRL „AlcoLux”, SRL „BestVin” „Produse Cerealiere Nord” SRL), au fost eliberate prescripții pentru utilizarea stocurilor ambalajelor din PET și PTFT până la data de 04.04.2012 și interzicerea utilizării acestora după expirarea termenului menționat în prescripții.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 596 din 03 august 2011 „Cu privire la aprobarea unor măsuri de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod”, a fost aprobat Programul național de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod până în anul 2015, regulamentul sanitar privind sarea alimentară, precum și componența nominală a Consiliului consultativ pentru realizarea Programului nominalizat.

Au fost finalizate de comun cu UNICEF lucrări de cercetare (testare) a utilizării sării iodate la fabricarea unor tipuri de conserve de legume, murături și cașcavaluri care, mai târziu, au fost extinse și la brânza de vaci și de oi în saramură, fabricate cu sare iodată. Ulterior utilizarea sării iodate va fi extinsă asupra tuturor produselor alimentare inclusiv și la lapte.

În anul 2011 Institutul de Cercetări în Industria Alimentară a elaborat 3 tipuri de complexe de vitamine și minerale autohtone destinate fortificării făinii și produselor de panificație. Compozițiile complexelor includ trei tipuri de fier cu cea mai mare biodisponibilitate pentru organismul uman, inclusiv sulfat de fier, fumurat de fier și fier electronic redus (Fe). Au fost incluse vitamine din grupa B, acidul folie și nicotinic pentru o mai bună asimilare a fierului. La moment, se stabilesc caracteristicile calității pe durata păstrării și termenul de păstrare a acestora.

Se implementează cu succes în domeniul agriculturii sistemul de calitate și prevenire a riscului în puncte critice (HACCP, ISO) - 24 întreprinderi.

Organele de poliție a întreprins măsuri în vederea depistării și neadmiterii cazurilor de comercializare în locurile neautorizate sanitar, inclusiv în subsoluri, străzi și piețe improvizate, precum și depistarea depozitelor clandestine și confiscarea mărfurilor contrafăcute. Astfel, în perioada de raport au fost inițiate 33116 proceduri contravenționale, din ele: art. 273 CC – 2152 procese-verbale; art. 274 CC – 182 procese-verbale; art. 283 CC – 48 procese-verbale; art. 284 CC – 21 procese-verbale; art. 286 CC – 146 procese-verbale; alte articole – 2662 procese-verbale.

În acest context, de către serviciile poliției ordine publică au fost ridicate, produse industriale în sumă de 25000 lei, au fost depistate 39 depozite clandestine, 63 filiere de contrafacere a mărfurilor și constatate 46 cazuri de trafic ilicit de mărfuri.

În scopul reducerii adinamiei și sporirii activității fizice a tuturor categoriilor de vîrstă, Ministerul Tineretului și Sportului, în comun cu organele administrației publice locale și federațiile naționale de profil, în semestrul II al anului 2011, a organizat:

- cursa de ciclism consacrată sărbătoririi a 20 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova (perioada 26-27 august 2011, traseul Chișinău - Strășeni - Călărași - Ungheni - Chișinău). La cursă au participat circa 100 de sportivi;

- concursuri la lupta națională „Trînta”, consacrate Zilei Independenței – 27 august. Au participat circa 1500 de sportivi din 5 sectoare ale municipiului Chișinău;

- concursuri sportive, consacrate Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități, după cum urmează: tenis de masă și darts între persoanele cu dificultăți locomotorii, perioada 02-03.12.2011 (40 de participanți); mini-baschet și mini-fotbal între copii cu deficiențe mintale, perioada 02-03.12.2011 (120 de participanți).

Capitolul X

O SOCIETATE FĂRĂ TUTUN, ALCOOL ȘI DROGURI

Începînd cu data de 11 octombrie 2011, Ministerul Sănătății a inițiat consultarea publică a proiectului de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului Național privind reducerea consumului de alcool în Republica Moldova pentru anii 2012-2020.

În scopul micșorării conținutului de substanțe nocive în produsele din tutun, la SA « Tutun-CTC », cel mai mare producător autohton de țigarete, au fost introduse tehnologii performante la fabricarea țigaretelor. La moment se duc negocieri cu companiile europene din domeniu pentru procurarea a 4 dispozitive laser pentru perforarea filtrului.

În scopul respectării Legii nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articole din tutun, au fost verificați 211 agenți economici, iar în adresa 174 persoane juridice din domeniul alimentației publice au fost înaintate sesizări.

La capitolul enunțat, subdiviziunile teritoriale au organizat 38 razii, în rezultatul cărora au fost documentate 42 contravenienții, în privința cărora au fost inițiate proceduri contravenționale potrivit prevederilor alin. (1) art. 91 al Cod contravențional.

Ministerul Sănătății a inițiat modificările la Legea Republicii Moldova nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 “Cu privire la publicitate”, în scopul protejării populației și sensibilizării față de alcool.

În perioada de referință, de către Ministerul Afacerilor Interne au relevat și au inițiat 4307 proceduri contravenționale, în conformitate cu prevederile art. 355 Cod contravențional (consumul de băuturi alcoolice în locuri publice), totodată din categoria vizată, pentru examinare medicală la comisia de expertize narcologice au fost îndreptate și prezentate 4236 persoane bolnave de alcoolism cronic, fiind înaintate 516 demersuri către autoritățile administrației publice locale, privind inițierea procedurilor de aplicare a tratamentului coercitiv în condițiile Legii nr. 713 din 05.12.2008, privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope.

În acest context, de către serviciile poliției ordine publică au fost ridicate băuturi alcoolice în sumă de 28918 lei,

A fost elaborat Planul Național de acțiuni antidrog pentru anii 2011-2013.

La 18-20 și 20-22.07.2011, la Vadul-lui-Vodă au fost organizate seminare cu medicii narcologi din republică cu tematica “Serviciul narcologic prin prisma aderenței la terapia Antiretrovirală (ARV) și terapia de substituție (TS)”.

Către 01. 01.2012 în republică se aflau în supraveghere medicală 46 395 de bolnavi de alcoolism cronic, 774 de bolnavi cu psihoze alcoolice, 9223 de bolnavi de narcomanie. Din acest număr, adolescenți: cu narcomanie 8 și 83 de consumatori de droguri. În grupa de risc – 4 adolescenți consumă băuturi alcoolice. Din numărul total de bolnavi de alcoolism cronic, 15,3 % sunt femei.

În anul 2011 au fost depistați și luați în supraveghere medicală 3400 (2010-4307) bolnavi de alcoolism cronic, 637 (2010-821) bolnavi cu psihoze alcoolice, 968 (2010- 1304) bolnavi cu narcomanie.

Din 46395 de bolnavi cu alcoolism cronic – 30 571 sau 65,9 % sunt locuitori rurali, din ei circa 67 % nu dispun de poliță de asigurare medicală.

În anul 2011 au fost cuprinși în tratament 40,3% (2010-36,2%) din numărul celor aflați în evidență dispensarică bolnavi cu alcoolism cronic. Din acest număr 13,5% au urmat tratament staționar (2010-12,9%). Volumul tratamentului, indicii cantitativi și calitativi se răsfrînge asupra remisiunii bolnavilor: 35,4% (2010-42,5) din numărul bolnavilor se află în remisiune de la 1 an pînă la 2 ani și mai mult.

Numărul cazurilor noi de consum de droguri înregistrate pe parcursul anului 2011 a fost de 968 (2010-1304) cazuri. Incidența prin narcomanie pe anul 2011 a scăzut și constituie 27,2 cazuri la 100 mii locuitori (2010 - 36,6). Prevalența consumului de droguri pe Republica Moldova în anul

2011 a atins valoarea de 258,9 (2010- 251,5) cazuri la 100 000 locuitori. La nivel municipal se denotă o creștere semnificativă 818,1 cazuri la 100 mii locuitori (2010 – 794,5). La nivel raional rămâne stabilă - 59,5 cazuri la 100 mii locuitori (2010 – 57,9).

La clasificarea raioanelor, conform nivelului incidenței prin narcomanie, s-a constatat că 20,6 % din raioane lipsește depistarea, 78,3% din raioane au un nivel foarte mic și mic, doar 2 municipii (Chișinău și Bălți) au nivel mediu de depistare.

Valori ale incidenței consumului de droguri la 100 000 populație mai înalte decât media pe țară în anul 2011 în Republica Moldova sunt raportate în municipiile Bălți 142,0 cazuri la 100 000 populație (2010-143,8) și Chișinău 67,5 cazuri la 100 000 populație (2010-102,9).

Prevalența prin narcomanie are tendință de creștere atât în municipii cât și în raioane și constituie 258,9 cazuri la 100 mii locuitori (2010 – 251,5).

Pe fondalul scăderii numărului total de cazuri noi înregistrate de consum de droguri în anul 2011 - 968 (2010-1304) se conturează o scădere a ponderii grupului de vîrstă al adolescenților (până la 18 ani), (de la 118 cazuri în anul 2010 pînă la 63 cazuri în anul 2011) de două ori din rîndul cazurilor noi înregistrate.

Valorile ponderii scăzute a adolescenților în rîndul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri vorbește despre deficiențe în depistarea acestora.

Se evidențiază o diminuare constantă a ponderii consumului de opiacee. Distribuția după statutul civil al persoanelor aflate în supraveghere medicală pentru consum de droguri în anul 2011 arată că circa 80,1% dintre acestea sunt celibatate și 15,2% sunt căsătorite.

Analiza conform nivelului de studii al persoanelor aflate în supraveghere medicală pentru consum de droguri la 01.01.2012 arată că în marea lor majoritate sunt persoane cu studii medii.

În Republica Moldova pînă la 01.01.2012 au beneficiat de terapia de substituție 324 de persoane, total cumulativ - 939 persoane, dintre care 95 sunt femei.

Caracteristica contingentului antrenat în terapia de substituție denotă faptul, că 62 persoane din ele sunt HIV/SIDA-infectate, 28 de persoane au suportat tuberculoză pulmonară, la 49 de persoane s-a înregistrat hepatita virală B și 98 – hepatita C (IMSP Dispensarul Republican de Narcologie).

La capitolul reabilitare psihosocială a utilizatorilor de droguri în cadrul Centrului de Reabilitare pe parcursul anului 2011 au fost încadrate: 319 de persoane, (2010-232 de persoane) din ei persoane asigurate – 246 (2010-177 de persoane), neasigurate -73 (2010-55 de persoane).

În anul 2011 a fost elaborat conceptul de tratament și reabilitare a consumatorilor de droguri și reducerea riscurilor. Pe data de 9, 12 și 19 decembrie 2011 au fost organizate 3 seminare zonale de instruire profesională a consilierilor de probațiune din Oficiul central de probațiune pe lîngă Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în problemele legate de droguri, cu care, de regulă, se confruntă subiecții probațiunii. Au fost instruiți 180 de consilieri de probațiune din 48 de birouri teritoriale.

În contextual examinării medicale a conducătorilor de vehicule și a candidaților pentru obținerea permisului de conducere precum și examinări medicale pentru stabilirea stării de ebrietate narcotică în rîndul acestora, au fost examinate 41386 de persoane de către comisia medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei. Din acest număr pentru aprecierea stării de ebrietate alcoolică - 37656, pentru aprecierea stării de ebrietate narcotică – 3730. Respectiv au fost efectuate și 3730 de testări în lichidele biologice pentru prezența drogurilor.

Cu regret, o problemă actuală în continuare rămâne a fi desfacerea și consumul ilicit de droguri, în perioada de raport, în general pe țară, atestîndu-se o descreștere a infracțiunilor legate de droguri cu (-9.6%), fiind înregistrate 1285 infracțiuni comparativ cu 1422 în perioada analogică a anului precedent.

Urmare măsurilor operativ investigative desfășurate de organele de poliție, la compartimentul prevenirii și combaterii infracțiunilor legate de droguri, au fost inițiate 2314 procese-verbale contravenționale în baza prevederilor art. 85 Cod contravențional, pentru consum și păstrare în proporții mici a substanțelor narcotice. Pentru examinare medicală la comisia de expertize narcologice au fost prezentate 1835 persoane.

Capitolul XI **VIATĂ FĂRĂ VIOLENȚĂ ȘI TRAUME**

În scopul *dezvoltării serviciilor de protecție și asistență* a familiilor aflate în dificultate în Secțiile Maternale din cadrul Centrului de plasament și reabilitare pentru copii de vîrstă fragedă mun.Chișinău și Centrului de Plasament temporar și reabilitare pentru copii din mun.Bălți, pe parcursul anului 2011 au fost asistate 45 cupluri mamă – copil, dintre care 37 cupluri au fost externate: 21 cupluri – familia biologic, 5 cupluri – familie extinsă, 6 cupluri – create familii noi, 3 cupluri – plasate în instituții specializat1, 2 cupluri – oferit spațiu locativ.

Concomitent, Ministerul Sănătății în cadrul Festivalului Familiei a susținut familiile aflate în dificultate prin intermediul secțiilor maternale din cadrul Centrului de plasament și reabilitare a copiilor de vîrstă fragedă Chișinău, Centrul de plasament temporar și reabilitare pentru copii, mun. Bălți. Astfel, **20 cupluri mamă – copil, aflate în această perioadă, au fost susținute cu pachete alimentare în sumă de circa 7 mii lei.**

În perioada lunilor noiembrie – decembrie 2011, Ministerul Sănătății a participat la instruirea specialiștilor din teritoriu în cadrul a 6 seminare zonale ce țin de implementarea instrucțiunilor privind intervenția organelor de asistență socială, instituțiilor medicale și poliției în cazurile de violență în familie.

A fost demarată o procedură de creare al Registrului unic de evidență a cazurilor de violență familie, care cuprinde în sine și evidența agresorilor, însă Conceptul vizat nu și-a găsit actualizare și implementare. În acest context, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, a elaborat și înaintat spre avizare proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1356 din 03.12.2008 cu privire la aprobarea Structurii Sistemului Informațional Automatizat „Asistența Socială”, în scopul optimizării colectării și utilizării datelor în sistemul de protecție socială prin folosirea tehnologiilor informaționale moderne, prin care primul Concept s-a propus a fi abrogat.

Actualmente organele de poliție desfășoară activități de prevenție față de 4825 persoane, care manifestă comportament violent cadrul relațiilor familiale.

Ca măsură preventivă, ce vizează protecția victimelor violenței în familie, din cele 271 ordonanțe de protecție, emise de către instanțele judecătorești pe cale civilă și supravegheate de către organul de poliție, 197 demersuri privind aplicarea măsurilor de protecție victimelor violenței în familie, au fost înaintate instanțelor judecătorești nemijlocit de către organele afacerilor interne, în special de către serviciile de ordine publică.

Concomitent, în cadrul echipelor multidisciplinare, formate din colaboratorii de poliție, medici de familie, asistenți sociali comunitari si autoritățile administrației publice locale, au fost soluționate 177 cazuri de violență în familie.

Potrivit deciziilor instanțelor competente de examinare a cazurilor și de sancționare a delicvenților, față de 1894 contravenienți, care au admis acte de violență în cadrul familiei, au fost adoptate decizii privind sancționarea lor cu amendă, 39 persoane au fost supuse arestului contravențional, față de 2 contravenienți a fost aplicată sancțiunea sub forma de munca neremunerată în folosul comunității și altele 328 cauze contravenționale au fost clasate din motivul împăcării părinților.

A fost organizată Campania „16 zile de acțiuni împotriva violenței în bază de gen”. Campania s-a desfășurat pentru al 9-lea an consecutiv, în perioada 25 noiembrie – 10 decembrie, avînd sloganul *De la pace în casă spre pace în lume*.

Pe parcursul anului 2011 au avut loc 4 ședințe ale Consiliul coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

În octombrie 2011 Consiliul Raional Drochia a creat Instituția Publică ”Servicii de asistență subiecților violenței în familie” cu două subdiviziuni, Centrul Maternal ”Ariadna”, și Centrul de asistență și consiliere pentru agresorii familiari, primul centru pilot din RM destinat pentru dezvoltarea serviciilor de reabilitare a agresorilor familiari și este creat în parteneriat cu MMPSF.

În perioada noiembrie-decembrie 2011, MMPSF cu sprijinul ONG-urilor Centrul de Drept al Femeilor și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare cu susținerea financiară a Fondului ONU pentru Populație în Moldova au organizat 3 seminare de instruire regionale cu tematica "Rolul organelor abilitate în soluționarea cazurilor de violență în familie și asistența victimelor violenței în familie în cadrul Sistemului National de Referire". La seminarele de instruire au participat circa 90 de specialiști, membri ai echipelor multidisciplinare: asistenți sociali, medici de familie și ofițeri operativi. Raioanele beneficiare au fost: Bălți, Edineț, Soroca, Cahul, Călărași, Cantemir, Comrat, Ceadâr-Lunga și Vulcănești.

Pe parcursul anului 2011, MMPSF în colaborare cu Organizația Internațională pentru Migrație și Centrul PAS au organizat și participat la seminarele de instruire a echipelor multidisciplinare în scopul extinderii SNR, în domeniile: prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violenței în familie și asistența socială a persoanelor infectate/afectate de HIV /SIDA. Aceste instruirii au avut loc în următoarele raioane: Criuleni, Ciadâr-Lunga, Dondușeni, Dubăsari, Taraclia, Strășeni, Ialoveni. Astfel, ținem să menționăm, că la sfârșitul anului 2011 SNR a fost extins în toate raioanele republicii.

Capitolul XII

ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU AMELIORAREA SĂNĂTĂȚII MINTALE

În vederea implementării prevederilor art. 12 al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a fost creat grupul de lucru interministerial prin ordinul comun al Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Justiției nr. 948/351/533 din 09 decembrie 2011 ”Cu privire la crearea grupului de lucru intersectorial pentru

reformarea instituției capacității juridice”, aspect important în vederea garantării drepturilor și libertăților de decizie a persoanelor cu dizabilitate mintală.

A fost elaborat proiectul Programului Național privind Sănătatea Mintală pentru anii 2012-2016, care a fost examinat în cadrul ședinței Colegiului Ministerului Sănătății din 05 octombrie 2011 și propus pentru examinare autorităților publice centrale competent. Proiectul a fost examinat de comun cu experții biroului european al Organizației Mondiale a Sănătății în cadrul atelierului de lucru din perioada 08-09 noiembrie 2011, mun. Chișinău.

A fost elaborat proiectul HG „Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru al Centrelor comunitare de Sănătate Mintală și a standardelor minime de calitate”.

La data de 29 septembrie 2011, a avut loc vizita comisarului în domeniul drepturilor omului, dlui Gabor Gombos, în incinta Spitalului Clinic de Psihiatrie, și s-a organizat unei conferințe tematice privind respectarea drepturilor omului în instituțiile psihiatrice.

A fost organizată la 10 octombrie - Ziua mondială a sănătății mintale sub genericul „O motivare pentru starea de bine mintală”, conform ordinului MS nr. 720 din 27 septembrie 2011.

Ministerul Sănătății a elaborat proiectul Strategiei de dezvoltare a serviciilor comunitare și integrarea sănătății mintale în medicina primară pentru anii 2012-2021, în grup de lucru de comun cu specialiștii de profil, societatea civilă și organisme internaționale (Organizația Mondială a Sănătății, Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare).

Întru asigurarea formării continue a specialiștilor în domeniul psihiatriei comunitare, prin parteneriat cu Spitalul de Psihiatrie ”Socola”, Iași, România, au beneficiat un grup de medici psihiatri, psihologi pentru participarea la al Doilea Congres Internațional de Psihiatrie Integrativă și Expertală

cu tema "Multidimensionalitatea asistenței psihiatrice. Modele de asistență psihiatrică comunitară.

Proiect macro-mod", care s-a desfășurat în perioada 3-6 noiembrie 2011, Iași, România.

Actualmente se află în proces de deschidere Centrul Comunitar de Sănătate Mintală din cadrul Spitalului raional Briceni.

La finele anului 2011 prin intermediul proiectului "Casa Alex", amplasată în raionul Drochia (s. Sofia), au fost dezinstituționalizați 4 beneficiari ai Internatului psihoneurologic din s. Bădiceni, r. Soroca.

În total în a doua jumătate a anului 2011 au fost dezinstituționalizați, în scopul reintegrării în familie și comunitate, circa 8 beneficiari. Numărul mic de cazuri reintegrate în comunitate este condiționat, în mare parte, de numărul mic al serviciilor sociale primare și specializate, care ar acoperi nevoile persoanelor ce părăsesc instituțiile rezidențiale, sau, uneori, de lipsa lor în totalitate, incapacitatea economică/nedorința rudelor de a lua în grijă o persoană cu nevoi speciale și imaginea pe care persoanele cu probleme de sănătate mentală o au în societate de cele mai dese ori sînt considerați ca periculoși, inapți, imprezvizibili și sînt evitați de societate.

Capitolul XIII

CONTROLUL MALADIILOR CONTAGIOASE

Morbiditatea prin tuberculoză în anul 2011 se menține la un nivel ridicat, remarcîndu-se devieri nesemnificative pentru unii indicatori, în comparație cu anul precedent. Astfel, incidența globală prin tuberculoză în anul 2011 înregistrează o rată de 113,3 la 100.000 populație, practic la același nivel cu anul 2010 care este de 113,2 la 100 000 populație. Cazurile noi, notificate în anul 2011, constituie 3802 cazuri sau 93,0 la 100.000 populație. Prin urmare, numărul de cazuri noi înregistrate în anul 2011 determină o creștere nesemnificativă cu 1,5% față de anul precedent. Recidivele notificate în anul 2011 constituie 829 cazuri sau 20,3 la 100.000 populație, cu 6,2% mai puține decît în anul 2010.

Prevalența prin tuberculoză se menține, pe parcursul ultimilor cinci ani, la un nivel relativ constant, constituind 152,7 la 100.000 populație sau 6242 cazuri în anul 2011.

În anul 2011 s-au înregistrat 226 cazuri noi de tuberculoză la copii sau 26,5 la 100.000 populație. Analiza datelor remarcă o creștere cu 11,5% față de anul 2010.

Rezultatele de tratament printre pacienții cu tuberculoză nu au înregistrat, în perioada anului 2011, mari progrese. Astfel, din pacienții diagnosticați pentru prima dată cu tuberculoză pulmonară cu spută pozitivă în anul precedent, au încheiat tratamentul cu succes numai 51,7%. Prin urmare, rata de succes constituind o deviere de (-26,3%) față de rezultatul scontat din PNCT 2011-2015. Acest indicator a fost influențat și de rata de abandon, care, în anul 2010, rămîne mare și a constituit 12,0 %. De asemenea, rata succesului este influențată și de creșterea cazurilor de tuberculoză rezistentă, astfel, din 1188 persoane cu tuberculoză cazuri noi, în anul 2011, 276 persoane sau 23,2% sunt cu tuberculoză multidrorezistentă.

Alarmant este faptul, că în 2011 a crescut tuberculoza în rîndurile celor infectați HIV, din 4631 pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidivă pe anul 2011, 254 sau 5,1% , au fost HIV infectați.

Rata mortalității continuă să înregistreze cifre înalte și în anul 2011, determinând 15,4 la 100.000 populație, fiind în scădere față de anul 2010 cu 13,4%. Îngrijorător este faptul că din numărul total de decese, 26,6% au fost înregistrate decese pînă la un an de tratament, ceea ce ne denotă depistarea tardivă a cazurilor de tuberculoză. De asemenea, despre depistarea tardivă ne indică și ponderea înaltă a formelor distructive localizare pulmonară din numărul cazurilor noi, care, în anul 2011, a constituit 37,9%.

A fost fortificată esențial baza tehnico-materială a Laboratoarelor de Referință (LR). Toate LR regionale au implementat metoda rapidă de diagnostic BACTEC MGIT 960, iar în LR din Bălți și Bender a fost implementată și metoda molecular-genetică Geno Type MTBDR plus, pentru testarea rapidă a sensibilității MBT la preparatele strategice. Prin suportul fundației FIIND (OMS), în trimestrul II al anului curent LNR a fost dotat cu utilaj de performanță pentru geno-tipizarea tulpinilor de micobacterii, care circulă în țară: PyroSequencing AB.

Din semestrul I 2011, LNR a început implementarea metodei molecular-genetice de geno identificare a MBT cu echipamentul ProbeTec, care permite diagnosticarea veridică, în special, a formelor extrapulmonare de TB și a infecției latente. Pe parcursul anului 2011 au fost efectuate cu succes peste 717 de testări.

Asigurarea mentenanței utilajului de laborator continuă să rămână la moment o problemă pentru tot serviciul de laborator integral, din cauza lipsei finanțării și specialiștilor abilitați în acest domeniu.

Pe parcursul anului 2011 au fost realizate: 190057 investigații ale sputei prin microscopie (toate laboratoarele date preliminare).

Au fost efectuate 68121 investigații ale sputei prin metoda culturală clasică și 6219 investigații prin metoda rapidă BACTEC MGIT.

În perioada raportată teste de sensibilitate la medicamente (TSM) linia I efectuate prin metoda clasică și prin metoda BACTEC- 7150 teste. TSM linia II metoda clasică -3276 teste.

Pentru identificarea rapidă a rezistenței metoda HAIN în perioada raportată au fost efectuate 2231 teste.

Pe parcursul anului 2011, 59 de centre de microscopie și 4 LR au prestat servicii în conformitate cu normele aprobate.

În perioada raportată LNR a testat lotul ordinar de MBT (constituit din 50 de tulpini) pentru controlul extern a calității de la Laboratorul Supranațional din Borstel (Germania). Rezultatele controlului sunt: la I linie de preparate coincidența este de 100%, iar la a II – 95%.

Serviciul de ftiziopneumologie din republică este asigurat integral cu peliculă radiologică.

În anul 2011 au fost înregistrate 5286 total cazuri de TB, din ei au inițiat tratamentul 5114 pacienți sau 96,7%.

În scopul realizării și menținerii accesului universal la tratament al tuturor formelor de tuberculoză au fost utilizate preparate de linia I din sursele GDF FG în sumă de 2 038 566,86 lei, din sursele MS –1 709 137,15 lei. Asigurarea cu medicamente antituberculoase pentru tratamentul cazurilor de TB cu mono - poli rezistență (sursa MS), a fost în sumă de 3 498 058,12 lei.

În perioada raportată au fost încadrați în tratament, în conformitate cu strategia DOTS plus - 737 pacienți – date preliminare, (I trimestru al anului 2011 - 189 pacienți, trimestrul II - 227, trimestrul III- 142, trimestrul IV- 179). Au fost utilizate preparate de linia II (sursa GLC) în anul 2011 în sumă de 18 445 653,67 lei.

La moment constatăm creșterea numărului de cazuri de TB MDR, fapt care a condiționat includerea în cohorta DOTS plus, unui număr de pacienți, peste cel estimat. Situația creată se datorează, în primul rînd, prin creșterea accesului la investigații prin metode rapide.

Șase instituții medicale oferă tratament DOTS Plus în staționar (Institutul de Ftiziopneumologie, Spitalul Municipal TB Chișinău, Spitalul TB Bender, DIP Chișinău, Spitalul de

Tuberculoză din Vorniceni, Spitalul municipal Bălți Secția Ftiziopneumologie). Toate aceste instituții oferă medicamente pentru prevenirea și tratarea reacțiilor adverse la preparatele antituberculoase de linia II în cadrul tratamentului cazurilor de TB MDR.

În scopul asigurării suportului social al pacienților cu tuberculoză au fost renovate și deschise 10 centre comunitare în teritoriile cu incidența înaltă prin tuberculoză. Au fost înregistrați 844 de beneficiari ai serviciilor din cadrul centrelor comunitare. Pe parcursul anului a fost creat grupul de monitorizare a centrelor comunitare elaborate de agenda de monitorizare. Au fost efectuate 30 de vizite de monitorizare în Centrele Comunitare din republică.

Pe perioada raportată, în scopul asigurării aderenței la tratament, 5281 bolnavi cu tuberculoză (TB) aflați în tratament ambulatoriu DOTS, au beneficiat lunar de suport social sub formă pachete alimentare în mărime de 320 lei.

În tratamentul ambulatoriu, 1277 pacienți cu TB au fost încadrați și au beneficiat de rambursarea cheltuielilor de transport (zilnic pentru tratament sau lunar pentru examinări și consultări).

Pe parcursul trimestrului, 599 pacienți cu TB au primit suport social unic în valoare de 1400 lei.

Conform datelor preliminare, în anul 2011 în RM au fost înregistrate 2,8% din cazurile noi și recidive (133 cazuri). Cazuri noi de Tuberculoză la deținuți înregistrate în RM au fost 76 cazuri. Recidiva tuberculozei la deținuți 57 cazuri.

Din 133 de cazuri declarate de sistemul penitenciar, 30 cazuri (22,5%) au fost depistate la intrare în sistemul penitenciar, la preveniți, care nu erau la evidența medicului. La fel, 28 persoane pe parcursul anului 2011, au comis crime fiind bolnavi de tuberculoză.

La evidență la finele anului în RM se află bolnavi cu tuberculoză în detenție 178 persoane (2,8%). La situația din 31.12.2011 din circa 6000 deținuți, bolnavi de tuberculoză erau 178 persoane (pe 600 paturi preconizate).

În prezent, de tratamentul tuberculozei conform strategiei DOTS, beneficiază circa 64 condamnați, iar conform strategiei DOTS Plus - 85 condamnați.

Pe parcursul anului 2011 au continuat activitățile de consiliere și selectare a deținuților bolnavi de tuberculoză multidrogrezistentă pentru a fi luați în tratament conform strategiei DOTS Plus. În rezultat, au fost incluși în tratament 39 de persoane noi, cumulativ, de la demararea proiectului DOTS Plus fiind incluși în tratament 215 deținuți.

În anul 2011 în RM au fost înregistrate circa 21 cazuri de deces prin tuberculoză la deținuți (3%). Din aceste 21 cazuri notificate, în 52% (11 persoane) s-a constatat SIDA propriu-zis (asocierea TB la deținuți cu infecția HIV). La fel ține de menționat că, 10 persoane au decedat în spitalul din Rezina, motivul decesului fiind condiționat de refuzul conștient al deținutului de a trata TB.

În 2011 au fost depistate 721 cazuri noi de infecție HIV, inclusiv în teritoriile de est – 227 (2010 - 704, inclusiv în teritoriile de est – 247). Incidența infecției HIV la 100000 populație a constituit 13,87 în teritoriile din dreapta Nistrului și - 42,10 în teritoriile de est.

Către finele anului 2011 prevalența infecției HIV constituie 171,53 la 100 mii de populație, inclusiv pe malul drept – 134,0 și în teritoriile de est - 398,48. Cei mai înalți indici ai prevalenței se înregistrează în mun. Bălți – 918,21, raionul Rîbnița – 695,63, or. Tiraspol – 642,59, raionul Slobozia – 343,78, or. Bender – 281,64, raioanele Grigoriopol – 236,95, Glodeni - 174,05, Basarabeasca – 167,23, mun. Chișinău – 157,63 și raioanele Sîngerei – 140,03, Căușeni – 114,65, Fălești – 113,21, Dondușeni-101,43. În celelalte raioane indicele prevalenței este cuprins în intervalul de la 25 cazuri până la 99 la 100 mii de populație.

Conform datelor supravegherii epidemiologice de generația II în rîndul populației cu risc sporit de infectare (a.a.2009-2010), prevalența HIV în rîndul UDI constituie 16,4%, în rîndul LSC - 6,8%, în

rîndul BSB - 0,7%. Aceste rezultate confirmă faptul că situația epidemică prin infecția HIV în republica este clasificată ca epidemie de tip concentrată în rîndul populației cu risc sporit de infectare (conform clasificăției OMS).

Ca și în anii precedenți (2009-2010) se menține creșterea numărului de persoane infectate pe cale heterosexuale - 85,02% (2010 - 86,79%), și reducerea numărului de cazuri de infectare prin intermediul consumului de droguri injectabile - 8,04% (2010- 8,09%). Se observă o diminuare a depistării cazurilor noi de infectare cu virusul HIV în segmentul de vîrstă 15 - 39 ani, și constituie 72,81% (din numărul total de cazuri depistate), în 2010 - 79,54%. , inclusiv în segmentul de vîrstă 15-19 ani și constituie 2,91% contra 4,97%.

Crește ponderea femeilor implicate în procesul epidemic de la 24,1% în 2001 pînă la 52,29% în 2011. În 2011 în comparație cu anul 2010 s-a înregistrat o diminuare a numărului de cazuri cu infecția HIV în rîndul gravidelor (80 gravide contra 87). În perioada de referință diagnosticul infecției HIV s-a confirmat la 15 copii născuți din mame HIV pozitive, născuți în perioada anilor 2005 - 2011. Diagnosticul a fost confirmat doar la copiii, mamele cărora nu s-au aflat la evidență medicală, n-au primit tratament profilactic ARV, sau n-au respectat recomandările medicilor privind profilaxia transmiterii materno-fetală.

De la debutul epidemiei, maladia SIDA a fost diagnosticată la 1597 persoane, ce constituie 25,43% din numărul persoanelor infectate cu HIV. În 2011 au făcut boala SIDA 420 persoane (2010-290). Cele mai frecvente maladii SIDA indicatoare: Infecția pulmonară cu Mycobacterium tuberculosis - 49,19%, candidoza esofagiană - 20,0% și sindromul de istovire HIV - 6,66%.

Problemele prioritare ale Programului au fost abordate la 5 ședințe ale Consiliului Național de Coordonare a Programelor Naționale SIDA/TB (CNC) în cadrul cărora au fost examinate rapoartele recipientelor principali, cererea de aplicare către Fondul Global pentru combaterea SIDA/TB/Malaria (FG)

A fost elaborat Proiectul Legii privind modificarea și completarea Legii nr.23 din 16 februarie 2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA. Proiectul este înaintat spre adoptare Parlamentului. Aprobarea modificărilor propuse în Legea 23 va permite respectarea dreptului la viață privată, libera alegere a profesiei și încadrarea în cîmpul muncii, respectarea dreptului la nediscriminare și egalitate în fața legii a persoanelor cu HIV/SIDA, va proteja drepturile persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA la libera circulație.

Întru asigurarea standardizării serviciilor au fost elaborat și aprobat Ghidul Național în managementul calității investigațiilor de laborator la infecția HIV/SIDA și se află în stadiul de avizare și aprobare următoarele proiecte de acte elaborate:

- Manualul Operațional al Planului Național pentru Monitorizare și Evaluare a infecției HIV/SIDA, anii 2011-2015;
- Protocolul Național și Manualul Operațional în supravegherea epidemiologică de generația a II-a a infecției HIV/SIDA;
- Strategia națională de comunicare în HIV/SIDA;

În republică activează 17 laboratoare și secții de diagnosticare a infecției HIV/SIDA, din care un laborator cu funcții de referință (laboratorul de diagnosticare a HIV/SIDA din cadrul CNSP). În cadrul diagnosticului individual al infecției HIV pe parcursul anului curent au fost testate 296707 persoane.

Accesul populației la servicii de consiliere și testare voluntară a fost asigurat în 68 cabinete de consiliere și testare voluntară, inclusiv 7 cabinete în teritoriile de est a republicii și 8 în instituțiile penitenciare. De aceste servicii beneficiază 100% din solicitanți, inclusiv femeile gravide și persoanele din categoria de vîrstă 15-24 ani. La Centrul SIDA pe parcursul anului 2011 au fost acordate servicii de consiliere la 9569 persoane. S-au efectuat vizite de evaluare și monitorizare în 17 cabinete de consiliere și testare voluntară. Au fost organizate și desfășurate 7 seminare de lucru

privind accesul la consiliere și testare voluntară la HIV, 22 ateliere de lucru cu participarea a 560 persoane.

Lucrătorii medicali au participat la 335 de seminare, s-au elaborat 1072 materiale informaționale, editat 2668 materiale, au participat la 75 emisiuni televizate și 88 emisiuni radiofonice, au susținut 7468 de prelegeri, au petrecut 114348 convorbiri, organizat 131 serate tematice, au elaborat 1200 buletine sanitare și au participat la organizarea 72 de lunare, săptămânale, decade, zile mondiale.

În perioada 5 - 7 decembrie 2011 a fost organizată și desfășurată Conferința Națională HIV/SIDA, la care au fost evaluate realizările Programului Național, în prevenire, tratament, control, îngrijiri și suport și au fost trasate sarcini de ameliorare a situației prin adoptarea rezoluției respective.

În colaborare cu organizațiile non-guvernamentale (ONG) se realizează 21 de proiecte de profilaxie, inclusiv: în rândul utilizatorilor de droguri injectabile, deținuților, migranților, lucrătorilor sexului comercial, comunitatea minorităților sexuale, proiecte de reabilitare și pentru asigurarea suportului social și creșterii complianței la TARV și pentru apărarea drepturilor persoanelor cu HIV. Numărul cumulativ de beneficiari ai proiectelor la 01.01.2012 este de 25596 persoane. La terapia de substituție cu metadonă se află 880 utilizatori de droguri injectabile. Numărul de seringi distribuite în această perioadă este de 835320 bucăți, prezervative – 451041. S-au distribuit materiale informaționale în număr de 278066 exemplare.

Este asigurat accesul universal la tratament a persoanelor infectate cu HIV și bolnavilor de SIDA. TARV a fost inițiat la 771 persoane, inclusiv teritoriile de est - 144. La finele anului 2011, 1606 de persoane care trăiesc cu HIV, primesc tratament ARV, inclusiv 401 persoane din teritoriile de est ale republicii. Monitorizarea stării sănătății și eficacității tratamentului specific se efectuează în baza de date a investigațiilor molecularo-genetice și imunologice trimestrial conform managementului de caz. Supravegherea medicală, inițierea și monitorizarea TARV se efectuează în 7 teritorii, (IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți, IMSP Centrul Republican HIV/SIDA și Dermatovenerologie, Spitalul Penitenciar Pruncul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Centrul SIDA Tiraspol, Spitalul raional Rîbnița, Spitalul de Ftiziopulmonologie din Bender și Sistemul penitenciar din Transnistria).

La linia telefonică verde au fost acordate 3150 consultații telefonice la subiectele infecției HIV.

A fost extins mandatul Grupului Tehnic de Lucru "Asistență și protecție socială pentru persoanele afectate de TB/HIV" s-a întrunit în 2011 în 6 ședințe de lucru.

În iulie 2011 a fost elaborat și semnat Acordul tripartit de colaborare dintre MMPSF, Centrul PAS și Comitetul Executiv din Comrat în vederea deschiderii și susținerii metodologice și financiare a Centrului Social Regional pentru persoanele infectate/afectate HIV/SIDA.

În noiembrie 2011, ministerul a semnat acord tripartit de colaborare cu primăria mun. Chișinău și Centrul PAS în vederea creării Centrului social regional Chișinău, pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA.

A fost definitivat proiectul Regulamentului cadru și standardele de calitate de organizare și funcționare a serviciilor prestate în cadrul Centrului social regional pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA.

Totodată, a fost elaborat proiectul metodologiei de lucru medico-socială "Managementul de Caz al persoanelor infectate/afectate HIV/SIDA".

A fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.946 din 15.12.2011 aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.23 – XVI din 16.02.2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA.

În rezultatul implementării măsurilor de prevenție specifică și nespecifică s-au obținut rezultate semnificative în reducerea nivelului de morbiditate prin hepatitele virale B, C și D acute.

Astfel, incidența prin HVB acută s-a redus de la 238 cazuri (6,64 cazuri la 100 mii populație) în anul 2007 până la 95 cazuri (2,66 cazuri la 100 mii populație) în 2010, ce constituie o reducere cu circa 60,1%, prin HVC acută – de la 101 cazuri (2,82 la 100 mii) până la 80 cazuri (2,2 cazuri la 100 mii), sau o reducere cu 20,7%, prin HVD acută – de la 18 cazuri (0,7 cazuri la 100 mii) până la 10 cazuri (0,28 cazuri la 100 mii populație), sau o reducere cu 44,4% respectiv. Tendința de reducere a incidenței prin hepatite virale acute B, C și D se menține și pe parcursul a 11 luni ale anului curent.

În semestrul II anului 2011 au fost vaccinați contra HVB persoanele din grupele de risc, după cum urmează 3516 persoane cu prima doza, 2849 persoane cu a doua doza, 2705 persoane cu a treia doza și 622 cu a patra doza.

Pe parcursul perioadei de raportare în raioanele și municipiile republicii au fost achiziționate 25 sterilizatoare.

În cadrul proiectului susmenționat a fost stabilit modul de selectare a pacienților pentru includerea în studiu, și anume: au fost selectați pacienții care prezintă semne clinice, biologice, imagistice de afecțiune hepatică cronică, însă cu absența markerilor specifici ale hepatitelor virale B, C și D. Au fost selectați 24 pacienți cu diagnosticul de hepatită cronică de etiologie neprecizată, care corespundeau criteriilor susmenționate pentru a fi investigați la prezența markerilor serologici a unor virusuri cu tropism nehepatic și anume a virusului citomegalic, virusul Epstein-Barr. Așadar, din cei 24 pacienți cu diagnosticul de hepatită cronică de etiologie neprecizată la jumătate dintre ei, în rezultatul investigațiilor suplimentate efectuate, etiologia afecțiunii hepatice a fost precizată: la 33,3% determinată de CMV și la 16,7% determinată de EBV.

A fost desemnată dată aniversară a Zilei Mondiale a Hepatitei – ziua de 28 iulie prin rezoluția Organizației Mondiale a Sănătății în comun cu Alianța Mondială de Hepatită (o coaliție globală, cu sediul la Geneva, care reunește grupuri reprezentative de pacienți din toate cele șapte regiuni ale lumii - Europa, zona Est Mediteraneană, Africa de Nord, America de Nord, America de Sud, Australia, Asia și Pacificul de Vest) din 2011 ziua de 28 iulie. În 2011 Republica Moldova s-a alăturat pentru prima dată unui grup de țări din întreaga lume pentru a marca Ziua Mondială a Hepatitei și în același timp pentru a atrage un semnal de alarmă asupra virusului hepatic care an de an face numeroase victime. În acest an, aceasta s-a desfășurat sub sloganul: “Eu sunt numărul 12”, ceea ce înseamnă că una din 12 persoane este afectată de hepatită. În majoritatea raioanelor au fost organizate activități legate cu această zi. Conform ordinului MS 584 din 20.07.2011 în CNSP a fost pregătit și expedit în toate CSP și IMSP materialul informativ pentru organizarea și desfășurarea în Republica Moldova a Zilei Mondiale a Hepatitei – 28 iulie 2011. Specialiștii principali a MS au participat în cadrul emisiunilor TV și la conferința de presă.

Capitolul XIV

OBȚINEREA DE NOI PERFORMANȚE ÎN SISTEMUL DE OCROTIRE A SĂNĂTĂȚII

Acumulările în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) în anul 2011 au fost realizate în sumă de 3 636 598,1 mii lei, adică 99,4% din planul aprobat (3 673 033,7 mii lei) cu o creștere de 212 149,0 mii lei față de acumulările înregistrate în anul 2010.

Cheltuielile din FAOAM pe parcursul anului 2011 au fost realizate în sumă de 3 615 694,6 mii lei, adică 98,4% din planul aprobat (3 673 033,7 mii lei), sau cu 247 946,4 mii lei mai mult față de cele efectuate pe parcursul anului 2010. Cheltuielile din fondul de bază pentru finanțarea asistenței medicale în volumul prevăzut în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală au fost realizate în cuantum de 3 479 336,1 mii lei, la nivelul a 99,8% față de planul aprobat (3 486 612,4 mii lei) ele constituind 96,2 % din cheltuielile totale efectuate pe parcursul acestei perioade, cu o creștere de 185 433,7 mii lei față de cheltuielile efectuate în anul 2010.

Totodată, în scopul îmbunătățirii procesului de acumulare a veniturilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2011 este păstrată norma reducerii de 50% la mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă achitată pînă la data de 30 aprilie, cu excepția notarilor privați și avocaților, indiferent de forma juridică de organizare a activității, și a reducerii de 75% pentru proprietarii de terenuri cu destinație agricolă cu prelungirea termenului de achitare a primelor de asigurare pînă la 31 octombrie. Astfel, numărul persoanelor asigurate în mod individual în anul 2011 constituie 52 699 sau cu 57,0% mai mult comparativ cu anul 2010.

A fost adoptată Legea nr. 114 din 08.07.2011 pentru completarea articolului 7 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995”, prin care se stipulează expres că metodologia stabilirii tarifelor și Catalogul de tarife pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată se elaborează de Ministerul Sănătății și se aprobă de Guvern.

În acest sens a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 1020 din 29.12.2011 cu privire la tarifele pentru serviciile medico-sanitare, care include atât metodologia de calculare a tarifelor la serviciile medicale, cât și Catalogul tarifelor la investigațiile și serviciile medicale, principalele prevederi noi constând în indexarea cu 7,2% a tarifelor la serviciile medicale existente în vechiul Catalog și includerea a peste 600 de poziții cu servicii și investigații noi, inclusiv tarifele acestora, în Catalogul serviciilor medico-sanitare.

A fost aprobat Ordinul MS nr. 347 din 29 aprilie 2011 cu privire la aprobarea costurilor cazurilor tratate pe anul 2011 și Ordinul MS nr. 979 din 16 decembrie 2011 cu privire la aprobarea costurilor cazurilor tratate pentru anul 2012.

A fost elaborat sistemul de plată a prestatorilor în baza complexității cazurilor tratate (DRG System) cu testarea acestuia în 7 instituții medicale pilot. Activitățile de elaborare a sistemului de plată în baza DRG au demarat în vara anului 2010. Întru implementarea acestor activități a fost creat un grup de lucru.

În iunie 2011 au demarat procedurile de extindere a licenței acordate de către Guvernul Australiei, cu încă 6 luni, și examinarea sau negocierea oportunităților de procurare a licenței pentru toate spitalele din Moldova, valabilitatea licenței fiind extinsă pînă în iunie 2012.

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 945 din 13.12.2011 a fost aprobat Programul național de dezvoltare a asistenței medicale de urgență pentru anii 2011-2015.

La 25 august 2011 în cadrul ședinței Colegiului Ministerului Sănătății a fost prezentat spre aprobare Programul de dezvoltarea a resurselor umane din sistemul sănătății (2011-2015). Colegiul Ministerului a aprobat Programul de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății (2011-2015) elaborat de către grupul de lucru cu suportul consultantului local și expertizat de către consultantul internațional.

La momentul actual Programul de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății (2011-2015) și Planul de acțiuni pentru implementare este în proces de avizare.

Prin ordinul MS nr. 136 – p § 10 din 27.09.2011 „Cu privire la concursul de admitere în rezidențiat în anul 2011” a aprobat Planul de înmatriculare la studii postuniversitare în rezidențiat în anul 2011 și prin anexa la ordinul nr. 147 - p § 8 din 18 octombrie 2011 „Cu privire la admiterea în secundariat clinic în anul 2011” a fost aprobat Planul de admitere la secundariat clinic în anul 2011.

La 14 septembrie 2011 a fost aprobat Planul formării continue al lucrătorilor medicali și farmaceutici cu studii medii și plasat pe pagina web al Ministerului Sănătății.

La 28 septembrie 2011 a fost aprobat Programul formării profesionale continue a medicilor și farmaciștilor pentru anul 2012.

În anul 2011 au continuat activitățile de reconstrucție a obiectelor instituțiilor de învățămînt medical superior și mediu de specialitate, pentru care pînă la 31 decembrie 2011 au fost valorificate surse bugetare în sumă de 17360,9 mii lei reparația clădirilor și rețelelor ingineresti ale căminelor nr.5,

nr.6, nr.10, nr.17, a Catedrelor Clinice, Farmaciei Universitare ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” reconstrucția Căminului nr. 1 al Colegiului Național de Medicină și Farmacie și Căminului Colegiului de medicină din or. Cahul.

Totodată, pentru fortificarea procesului didactic din cadrul colegiilor de medicină au fost procurate materiale didactice și tehnice pentru studii, inclusiv 10 computere cu conectarea la internet.

Patru instituții medicale din republica au primit în dotație reanimabile, oferite Ministerului Sănătății al Republicii Moldova de Guvernul Republicii Turcia prin intermediul Agenției Turce pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (TIKA).

Cele cinci reanimabile, dotate cu echipament performant, au fost distribuite Stației zonale Asistența Medicală Urgentă „UTA Găgăuzia”, Spitalului Clinic Republican, Spitalului Clinic Municipal Bălți și Spitalului raional Vulcănești.

Pe parcursul anului 2011 au fost procurate și puse în funcțiune 54 unități de transport sanitare, inclusiv de tip C 5 autosanitare: SAMU CNȘPMU – 3 autosanitare Tip C, SZ AMU Centru - 40 autosanitare, SZ AMU Nord - 2 autosanitare Tip-C, SZ AMU Sud - 6 autosanitare, SZ UTA Găgăuzia – 3 autosanitare, Parcul de autosanitare a fost reînnoit cu 14,7%.

În cadrul Serviciului AMU al CNȘPMU se petrec lucrări de amenajare a teritoriului adiacent.

Pentru SAMU al CNȘPMU au fost procurate 47 sirene și girofare în valoare de 303.150 lei. A fost organizat și petrecut controlul metrologic al aparatajului de diagnostic și tratament.

Au fost procurate 30 de defibrilatoare manuale pentru Serviciul Republican de AMU (CNȘPMU); SZ AMU Centru- pulsoximetri - 80, electrocardografe -80; SZ AMU Sud - aparate de respirație artificială - 4, pulsoximetre - 3, electrocardografe – 58; SZAMU Nord - electrocardografe - 22, aparate pentru oxigenoterapie - 50.

Au fost efectuate reparații capitale și curente, inclusiv a fost dat în exploatare sediul substației AMU Căușeni. În cadrul SZ AMU Nord în scop de acoperire pînă la 25 km și asigurării accesibilității la asistență medicală de urgență a fost reamplasat PAMU Rudi în PAMU Bădiceni în localitatea rurală satul Bădiceni.

Au fost efectuate reparații curente în serviciul AMU în valoare de 3mln lei la:

- SZAMU Centru - substațiile AMU Ialoveni, Chișinău;
- SZAMU NORD - substațiile AMU Edineț, Fălești, Glodeni, Râșcani, Soroca; în punctele AMU- Balatina (Glodeni), Tîrgul-Vertijeni (Florești), Bădiceni (Soroca);
- SZAMU SUD - substațiile AMU Cahul, Cantemir, Leova; în punctele AMU Bucuria, Colibași, Găvănoasa, Slobozia Mare, Zîrnești (Cahul), Baimaclia, Ciobalccia, Cioculia (Cantemir), Sărăteni, Iargara (Leova).

Prin, Ordinul MS nr. 926 din 30.11.2011 a fost aprobat Nomenclatorul instituțiilor medico-sanitare publice asistență medicală urgentă prespitalicească, asistență medicală primară și specializată de ambulator.

A fost aprobat Programul de delimitare juridică a Centrelor de Sănătate (Ordinul nr. 861 din 10.11.2011)

Se întreprind măsuri în vederea sporirii autonomiei instituțiilor de Asistență Medicală Primară. Pe parcursul anului 2011 au fost fondate 31 Centre de Sănătate autonome (CS Larga, rînul Briceni, CS Sipoteni, rînul Călărăși, CS Visoca, rînul Soroca, CS Râșpopeni, rînul Șoldănești, CS Căzănești, rînul Telenești, CS Fundurii Vechi, rînul Glodeni, CS Cobani, Glodeni, CS Mărculești, Florești, CS Mateuți rînul Rezina, CS Costuleni-Măcărești, rînul Ungheni, CS Dănuțeni, rînul Ungheni, CS Văsieni, rînul Ialoveni, CS Tîrgu Vertiujeni, rînul Florești, CS Măgdăcești, rînul Criuleni, CS Ciocîlteni, rînul Orhei, CS Brăviceni, rînul Orhei, CS Susleni, rînul Orhei, CS Valea Perjei, rînul Taraclia, CS Cociulia, rînul Cantemir, CS Bălăbănești, rînul Criuleni, CS Copăceni, rînul Sîngerei, CS Chișcăreni, rînul Sîngerei, CS Corlăteni, rînul Rîșcani, CS Brînzei, rînul Telenești, CS Chetriș, rînul Fălești, CS Vadul Rașcov, rînul

Șoldănești, CS Copanca, rmlul Căușeni, CS Filipeni, CS Borogani. rmlul Leova, CS Sturzovca, CS Ciuciulea rmlul Glodeni.

Prin Ordinul MS nr. 41 din 20.01.2011 a fost aprobat Nomenclatorul instituțiilor medico-sanitare spitalicești, ulterior revizuite prin Ordinele nr. 209 din 21.03.2011, 829 din 21.11.2011, 935 din 06.12.2011.

Prin Ordinul MS nr. 609 din 27.07.2011 a fost aprobat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a instituției medico– sanitare private.

Pentru buna organizare și desfășurare a activităților de prelevare și transplant de țesuturi, organe și celule de origine umană în scopuri terapeutice a fost aprobat ordinul MS nr. 234 din 24.03.11. Ulterior prin Ordinul MS nr. 527 din 27.06.2011 au fost autorizate instituțiile medico-sanitare pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant.

În conformitate cu ordinul MS nr. 698 din 12.09.2011: a fost evaluată suplimentar situația existentă, gradul de pregătire a Spitalului Clinic Republican pentru relansarea transplantului renal; a fost întocmită Lista și cantitatea preparatelor imunosupresoare necesare pentru procurare pînă la finele anului, ținând cont de numărul posibil de transplanturi efectuate.

A fost aprobat setul documentelor pentru prezentarea Comisiei independente de avizare pentru acceptul sau refuzul prelevării de organe, țesături sau celule de donator (Ordinul MS nr. 885 din 18.11.2011).

În vederea elaborării unui Plan de acțiuni pentru descentralizarea serviciilor de chimio și radioterapie în perioada de referință, au fost selectate companiile în lista scurtă și aprobată Solicitarea de Oferte, care a fost remisă la companiile din Lista scurtă, urmând a fi prezentate Ofertele tehnice și financiare la data de 02 Februarie 2012.

Pe parcursul anului au fost întreprinse măsuri pentru identificarea și sprijinirea prestatorilor de servicii comunitare. Astfel, fiind indentificați 7 prestatori de servicii comunitare (Asociația Obștească "HOMECARE", "MEDLIFE", "MEDASIST", „Angelus-Taraclia, Asociația pentru Educație "NEOUMANIST", AO, Misiunea Religioasă Catolică „CARITAS MOLDOVA”, AO „Angelus-Cimișlia”).

De menționat, că pe parcursul anului 2011 au fost contractați de CNAM 5 prestatori de îngrijiri medicale la domiciliu Asociația Obștească "HOMECARE", "MEDLIFE", "MEDASIST", „Angelus-Taraclia, Asociația pentru Educație "NEOUMANIST", AO.

Misiunea Religioasă Catolică „CARITAS MOLDOVA”, AO „Angelus-Cimișlia” urmează a fi contractați de CNAM pe parcursul anului 2012.

În scopul promovării îngrijirilor paliative în Republica Moldova prin ordinul MS nr. 869 din 14.11.2011 a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a instituției medico-sanitare AO „Angelus-Cimișlia”, care prevede acordarea îngrijirilor medicale la domiciliu, inclusiv paliative pentru populația din teritoriul respectiv.

În domeniul standardizării asistenței medicale au fost elaborate și aprobate prin ordinele Ministerului Sănătății:

2 Ghiduri practice: „Ghidul național în managementul calității investigațiilor de laborator la infecția HIV/SIDA în Republica Moldova”, ordinul MS nr.612 din 27.07.2011; „Ghidul în îngrijiri paliative pentru medicii de familie”, ordinul MS nr.784 din 19.10.2011.

17 protocoale clinice: „Leziunea nervilor periferici”, ordinul MS nr.574 din 15.07.2011; „Insuficiența cardiacă cronică la copil”, ordinul MS nr.575 din 15.07.2011; „Miocardita acută virală la copil”, ordinul MS nr.576 din 15.07.2011; „Malformațiile congenitale cardiovasculare obstructive, fără șunt asociat”, ordinul MS nr.577 din 15.07.2011; „Luxații traumatice”, ordinul MS nr.578 din 15.07.2011; „Tromboembolismul pulmonar”, ordinul MS nr. 639 din 08.08.2011; „Bronșiolita acută la copil”, ordinul MS nr. 808 din 26.10.2011; „Tumorile maligne ale pleurei”, ordinul MS nr. 812 din 28.10.2011; „Colangita sclerozantă primară la copil”, ordinul MS nr. 816 din 28.10.2011;

„Sindromul Gilbert-Meulengracht la copil”, ordinul MS nr. 817 din 28.10.2011; „Litiaza biliară la copil”, ordinul MS nr. 818 din 28.10.2011; „Sindromul Crigler-Najjar la copil”, ordinul MS nr. 819 din 28.10.2011; „Sindromul Dubin-Jonson la copil”, ordinul MS nr. 820 din 28.10.2011; „Colecistita la copil”, ordinul MS nr. 821 din 28.10.2011; „Colestaza la copil”, ordinul MS nr. 850 din 07.11.2011; „Tusea convulsivă”, ordinul MS nr. 922 din 30.11.2011; „Cancerul prostatei”, ordinul MS nr. 992 din 20.12.2011.

Au fost aprobați algoritmi de conduită în urgențe pediatrice, **ordinul MS nr. 796 din 21.10.2011.**

Au fost actualizate 31 Protocoale clinice naționale dintre care fără modificări 26 PCN, cu modificări 5 PCN, inclusive 1 Protocol clinic standardizat:

În domeniul acreditării instituțiilor medicale pe pagina WEB a Ministerului Sănătății anual este plasat orarul evaluării întreprinderilor medico-sanitare și farmaceutice, aprobat prin ordin (pentru anul 2012 - ordinul MS nr.1006 din 27.12.2011), tot aici trimestrial este completată lista instituțiilor și întreprinderilor farmaceutice acreditate. Rezultatele evaluării instituțiilor și întreprinderilor medico-sanitare și farmaceutice în semestrul II 2011, sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Nr d/o	Categoria instituțiilor	Evaluat (abs)	Acreditate		Acreditate condiționat		Neacreditate	
			abs	%	abs	%	abs	%
1.	IMS, inclusiv:	84	63	75,0	19	22,6	2	2,4
1.1	publice	20	13	65,0	7	35,0	-	-
1.2	private	64	52	81,3	12	18,8	2	3,1
2.	Întreprinderi farmaceutice	157	138	87,9	18	11,5	1	0,6
3.	Centre sănătate publică	13	13	100	-	-	-	-
TOTAL		254	214	84,3	37	14,5	3	1,2

Pentru întreținerea persoanelor cazate în instituțiile sociale Alimentația este organizată de 4 ori în zi, în conformitate cu normele aprobate în bani, ceea ce constituie actualmente 31 lei 76 bani/zi, conform graficului și meniului elaborat de medicul dietolog.

Aprovizionarea cu medicamente se efectuează în conformitate cu indicațiile medicilor și în limita normativelor aprobate, ceea ce constituie 5 lei 28 bani pentru o persoană/zi. În cazurile în care beneficiarii necesită asistență medicală care nu poate fi acoperită de instituțiile sociale rezidențiale, dar care pentru persoanele asigurate de stat este garantată din mijloacele asigurării obligatorii de asistență medicală, beneficiază de investigații și tratamente spitalicești în instituțiile medicale municipale și republicane conform Programului Unic de Asigurare Obligatorie de Sănătate.

Pe parcursul semestrului II a anului 2011 Direcțiile/Secțiile teritoriale de asistență socială au direcționat circa 73 cazuri spre serviciile sociale cu specializare înaltă subordonate ministerului, dintre care, conform criteriilor de eligibilitate, au fost luate în evidență 46 persoane. Tot în această perioadă au fost eliberate 49 îndreptări de cazare. În anul 2011 comparativ cu anii precedenți numărul solicitărilor, precum și a beneficiarilor din instituțiile sociale pentru persoane în etate și persoane cu dizabilități fizice, s-a redus în mediu cu circa 7 %, datorită dezvoltării serviciilor sociale integrate, în mod special a serviciilor comunitare și celor specializate dezvoltate la nivel de raion.

Proiectul Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 940 din 14 decembrie 2011, iar la 27.12.2011 a fost adoptat în ședință în plen a Parlamentului în prima lectură.

La data de 26 iulie 2011, prin Hotărârea Guvernului nr.567, a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutătoare tehnice, care prevede îmbunătățirea măsurilor de asigurare cu mijloace ajutătoare tehnice a categoriilor de persoane cu necesități speciale.